

Ο ΒΑΡΙΣΚΙΩΤΟΣ

Η φασαρία διά τὴν πατασκευὴν τῶν διαφόρων γλυκισμάτων καὶ τῆς Βασιλόπητας εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τῆς Κυρίας Κούζας — εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις ἀκούεται καὶ προεξάρχει μόνον τὸ δόνομα τῆς νοικοκυρᾶς — μᾶς ἀπαλλάττει τῆς ὑποχρεώσεως νὰ δηλώσωμεν, διὰ τὴν Σκηνὴν ὑπόκειται κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Βασιλείας τοῦ Ὀδωνος. Σήμερα οἱ καλοὶ-καλοὶ τὰ παίρουν δλα ἔτοιμα.

Αἱ ψυχοκόραι, ὅπο τὴν ὁδηγίαν τῆς κόρης τοῦ σπιτιοῦ, τῆς Ταρότσας, καὶ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῆς Κυρίας Κούζας, μητρὸς τριῶν νιῶν καὶ τῆς μοναχούρος, εἶχαν ἥδη ἔτοιμάση ἀπὸ χθὲς τῆς δίπλες, τὰ φιοράμια, τὰ λαγάφτια, τὰ κατημέρια, τὰ καλτσούνια, τοὺς ἕδοιζέδες, τὰ μελομακάρουνα καὶ τοὺς κλασσικοὺς κουραμπιέδες.

Διὰ κάθε ἐνδεχόμενον δῆμως ἔσταλησαν εἰς τὸν φούρον καὶ δύο διάνοι, διότι ἡτο πιθανόν, μετὰ τὸ κόψιμον τῆς πήττας, νὰ ἀναπτυχθῇ καμμία ἔκπατος εὐθυμία καὶ κάπιοις ἀδιάκριτος νὰ βάλῃ τῆς φωνές! «Μὰ δλο γλυκά — γλυκά; δὲν θὰ τιμητήσωμε καὶ κάτι; δὲν θὰ δοκιμάσωμε καὶ τὰ καλά κρασία, τὰ δποῖα ποτὲ δὲν ἔλειφαν ἀπὸ τὸ κελλάρι τῆς Κυρίας Κούζας;»

“Αφοῦ ἔτοιμάσθησαν λοιπὸν δλα αὐτά, ἥλθε καὶ ἡ σειρὰ τῆς Βασιλόπητας. Εἶχαν παραταχθῆ σὲ ἔνα τραπέζι η ψιλοτριμμένη καὶ κοσμινισμένη ζέχαρι, ἡ ἀχνη, τὰ αὖγά, ἡ τριμμένη μαστίχα, τὸ ἀνθόνερον, τὰ διάφορα μπαχαρικά καὶ τὸ θαυμάσιον καὶ ἀδολότατον βούτυρον. Τὸ πρόζυμι μέσα εἰς τὴν εἰδικὴν γαβάθαν εἶχε φουσκώση τόσον, ποῦ ἡ κυρτότητης του ἥρχισε νὰ σκάζῃ εἰς διάφορα σημεῖα.

“Ἄλλε καὶ τὸ σκαριδάκι, ἀπαστράπτον ἀπὸ καθαριότητα, καὶ τελευταία ἡ γεαρωτέρα καὶ ὑγιεστέρα ἀπὸ τὰς τρεῖς ψυχοκόρας, ἡ Λιμπίτσα, ξεμπρατσωμένη καὶ τετραπάστρικη. Τὰ χέρια τῆς — ἄξια καλυτέρας, τύχης — τὰ δποῖα εἶχε

χονδρύνη ἡ ἔργασία, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέψῃ, εἶχαν πλυνθῆ καὶ ξαναπλυνθῆ μὲ τρία σαπούνια.

— Γιὰ νὰ ἴδω καὶ τὰ νύχια σου! τῆς εἶπεν ἡ Κυρία Κούζα. «Καλά. Τάττιφες καὶ μὲ λεμονόκουπα; Καλά. Φέρε ἔδω τὸ λεγενόμπρικό νὰ ξαναπλυνθῆς μπροστά μου καὶ δοτερά ν' ἀρχίσῃς τὸ ζύμωμα . . . Καλά».

Καὶ οτρεφομένη πρὸς τὴν ἀλλην ψυχοκόρην ποῦ ἔσπαζε τὰ αὐγὰ ποῦ θὰ κτυπθοῦν:

— Νὰ κλειδώσῃς, Τατιανή, τώρα τὴς πόρτες νὰ μὴ μᾶς ἔρθῃ πανένας χασομέρης καὶ μᾶς ἀλικοντίσῃ ἀπὸ τὴ δουλειά. Τὸ περισσότερο, νὰ μην τοῦ κατέβῃ καὶ μᾶς ἔρθῃ δι κυρ-Θανάσης... — Ό Βαρσικιωτος;!

— Ποιὸς ἀλλος; . . .

— ‘Αμ’ αὐτός, Κυρία, εἶναι μέσα τόσην ὕρα! Διαβάζει τὴν ἐφημερίδα του καὶ περιμένει τὸν καφέ του.

— “Ωχ ἀλλοίμονο! . . . κάμετέ του γρήγορα τὸν καφέ καὶ πέστε του μὲ τρόπο πῶς μᾶς συγχωρεῖ γιατὶ ἔχουμε πολλὴ δουλειά. Πές του τὸ έσύ, Τατιανή. Μπορεῖ νὰ καταλάβῃ πῶς μᾶς εἶναι βάρος καὶ ἀμα τελειώσῃ τὴν ἐφημερίδα του νὰ φύγῃ.

— “Εχει τρεῖς ἐφημερίδες, μητέρα, λέγει τὸ κορίτσι τοῦ σπιτιοῦ, τὴν ‘Αθηνᾶ’, τὴν ‘Ἐλπίδα’ καὶ τὸν ‘Αἰῶνα’ . . .

Κάτι ἐντονώτερον ἥθελε νὰ προσθέσῃ εἰς τὰς ὁδηγίας της ἡ Κυρία Κούζα, διαν ἔνα βροντόφωνον «Χαίρετε! . . .» τοῦ κυρ-Θανάση τῆς έμαρμάρωσεν δλες.

*

— Ήδη μιὰ ματιὰ νὰ σᾶς καμαρώσω ποῦ βασανίζεστε μὲ τῆς αἰώνιες κονταμάρες. . . . Μὰ αὐτὸς δι καφές, εὐλογημένες, πόκκαλα ἔχει;

— Πίγαινε μέσα νὰ χαρῆς τὰ μάτια σου. Καὶ

θάρος καὶ δὲ καφές καὶ παξιμαδάκια ἀκόμη σὰ θέλῃς.

— Αὐτὸν ὁ ἄκουγεται . . . Μὰ ἔλεγα νὰ τὸν πάρω ἐδῶ εἶναι καὶ πιὸ ξεστά.

— «Οχι, δχι, δὲν κάνει. Ξένο μάτι δταν βλέπη, δὲν ἀνεβαίνει τὸ ξυμάρι.

— Πάλι τὰ αἰώνια σκουριασμένα πράμπατα ἀρχισες νὰ μου λέσ.

— Μὰ σήγανε λοιπόν, Χριστιανέ μου, μέσα σου λέω! . . .

— Καλά, καλὰ πηγαίνω, πηγαίνω . . . Καὶ φεύγοντας ἐμούρουριζε: «Πῶς βασανίζονται αὐταῖς ἡ γυναῖκες μὲ τὸ κάθε τι. Τί ἀνοησίαις, τί ἀνοησίαις . . . Νὰ κόψουν λέει τὴν πήττα. Κι' ἀν δὲν τὴν κόψουν; . . . Έχάλασε βλέπεις δὲ κόσμος . . .»

«Η Κούζα δὲν ἐκρατήθη καὶ ἀνεφώνησε:

«Οὐφ! ξεπλακόθηκε ἡ καρδιά μου!. . . Βάλτε τὸ σύρτη νὰ μήν ξανάμπη μέσα! . . . Τὸ βράδυ πρῶτος καὶ καλύτερος θὰ ωκητῇ στὴν πήττα. Τῷρα μᾶς κοροϊδεύει κι' δλας. Καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὴν κόρη τῆς: «Ενα δὰ συμπέθερο ἔχω ἀπ' τὸν πατέρα σου καὶ καλόν! . . .»

※

«Ἐφθασ» ἡ ὥρα. Τὸ συγγενολότ καὶ οἱ φίλοι ἥρχισαν νὰ προσέρχωνται.

Προσεφέρθη καφές καὶ γλυκόν, καὶ μετά τινας συνδιαλέξεις καὶ κουρκουσουριές, ἐκάθισάν εἰς τὸ τραπέζι ποῦ θὰ τὰ κόψουν. Τὰ παιδιά, συγκεντρωθέντα εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης, ἥρχισαν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸ δακτυλιδάκι, διὰ νὰ ἔσαντλήσουν δλην τὴν αειθάν τῶν παιγνιδιῶν, τὰ δποῖα ὀνομάσιησαν ἀθῆσα διὰ νὰ μὴ ὀνομασθοῦν κουνά.

Ο λανσκενὲς τῷρα εἰς τὸ τραπέζι δίνει καὶ παίρνει, εὐθὺς δὲ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἔδειξε τὰς προτιμήσεις του. «Ολοι περοῦσαν χωρὶς νὰ κάμουν πάσσαν, μόλις δύμως ἔφθανεν ἡ σειρὰ τοῦ τοκιστοῦ κυρ-Τρύφωνα τὰ χαριτὰ δὲν ἔννοούσαν νὰ ἔξολλήσουν ἀπ' τὰ χέρια του. Η συντριφιά ἥρχισε νὰ δυσανασχετῇ. Στὴν ἀρχὴ ἐμόρφαζαν, ζτερεά ἐμούρουριζαν καὶ εἰς τὸ τέλος τὰ ἔλεγαν πιὰ καὶ φωνακτά:

— Ορίστε τὰ χαριτιά, κυρ-Τρύφωνα! Κύτταξε πάλι νὰ τὴς κάμῃς τὴς δέκα πασσίτσες σου.

— Βρὲ ἀδερφέ πᾶς ἄλλοις; δὲ παρᾶς τὸν γνωρίζει — Τζ, τζ, τζ, μὰ εὖ εἶσαι πιὰ ἀνυπόφορος! . . . — Σὰν μπῆ δὲν λέως χρόνος ἔννοια σας καὶ θὰ τοῦ τὰ πάρωμε πίσω (εἴτε κάπιοις κρυφά στὸν διπλανόν του). — Κι' ἀν σηκωθῇ καὶ φύγη; Δὲν θυμᾶσαι πέροι ποῦ τοῦ ἥρθε πονοκέφαλος; . . . «Κάθισε κυρ-Τρύφωνα». «Δὲν μπορῶ, δὲν μπορῶ, πάει νὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι

μου. » Επειτα καλύτερα καὶ γιὰ σᾶς. «Έχω χαριτήμερα. Θέλετε νὰ σᾶς πάρω καὶ τὰ ρέστα; » — Τὸ θυμᾶμαι, μὰ φοβοῦμαι καὶ ἔνα ἄλλο... Βρὲ ἀδελφὲ, ἀκόμη κάνει πάσσες; — Τὶ φοβᾶσαι;

— Πῶς τὰ μεσάνυχτα σήμερα θὰ μᾶς βροῦν χωρὶς πεντάρα . . .

— Ενῷ δὲν ἐξηκολούθουν αὐτοὶ τὰς συνομιλίας των μιστικὰ καὶ φωνακτά, δὲν φορούνται οι κυρ-Τρύφωνας. Ή Κυρία Κούζα είχε δαιμονισθῆ. Έφριχνε μία ματιά στὰ παιδιά, μπανιόβγανε στὴν τραπέζαρια διὰ νὰ ίδῃ τὰς ἔτοιμασίας, μᾶς τὸν νοῦ της τὸν εἶχε στὸ παιγνίδι. Ο κυρ-Αναστάσης, δὲν σύνγρος της, ἔχανε καταπληκτικά, ἐνῷ λόφος διλόκληρος ἀπὸ σφάντες εἶχεν ὑψωθῆ πρὸς τοῦ κυρ-Τρύφωνα.

— Εξαφνα τῆς Κυρίας Κούζας τῆς ἔρχεται μία ἐμπνευσίς. Πλησιάζει τὸν Βαρίσκιων. Αὐτὸς μόνος ἀπὸ δλην τὴν συντριφιά δὲν συμμετεῖχε εἰς τὸ παιγνίδι. Ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα ἐδιάβαξε τῆς ἐφημερίδες του περιμένοντας τὴν ὥρα τῆς Βασιλόπητας καὶ δλο ἔνα κύτταξε τὸ ρολόγι του: «ἄκρια 11 καὶ 20, τί διάβολο αὐτὸς δὲν χρόνος δὲν ἔννοει νὰ ἔξολλήσῃ! . . .»

— Δὲν μᾶς λέεις καὶ κάννα νέο, κυρ-Θανάση; Τοῦ λέγει ἡ Κυρία Κούζα πλησιάζουσα.

— Τὸ νέο εἶναι, πῶς δὲν περνᾶ ἡ ὥρα.

— Εννοια σου καὶ θάποζημιωθῆς. Σούχω σ' ἔνα πιάτο ἀπὸ δλα. Μόνο γιὰ τὴν πήττα θὰ σηκωθῆς λίγο καὶ πάλι ξανακάθεσαι. Θὰ σου τὰ φέρῃ ἐδῶ ἡ Ταρσίτσα.

— Εύχαριστω πάντοτε καλή, πάντοτε περιποιητική. Μὰ νὰ ίδουμε θὰ σηκωθοῦν αὐτοὶ οἱ μονομανεῖς χαροποιῆται ἀπ' τὸ τραπέζι; ή θὰ τοὺς εῖνης κι' δὲν λέως χρόνος;

— Αμα κχυτήσουν 12 τοὺς τὰ χαλῶ ἐγὼ κι' έννοια σου...

— Μακάρι νὰ τοὺς τὰ χαλοῦσες καὶ ἀπὸ τὰ τῷρα. «Ἐδιμο σοῦ λέει δὲν λέως, ἀκούς ἔδιμο! . . .» Εδιμο νὰ γειμίσουν τὴν τέστη τοῦ Τρύφωνα μὲ σφάντες. Νά, πάλι ἥρθε δὲν λέως τοῦ. Κόλλησαν τὰ χαριτὰ στὰ χέρια του. Διαβέζω, Κυρία Κούζα, ἐδῶ ποῦ κάθομαι, μᾶς τὸ μάτι μου τὰ προφταίνει δλα.

Τῷρα τὸ σχέδιον τῆς Κυρίας Κούζας τίθεται εἰς ἐνέργειαν.

— Νά, μὰ σφάντες, κυρ-Θανάση. Κάνε μου τὴ χάρι νὰ τὴν ποντάρης τῷρα πούχει τὸ χέρι δὲν Τρύφωνας.

— Μετὰ χαρᾶς σου, μὰ θὰ τὴν χάσης.

— Δὲν πειράζει. Κερδίζω στὴν δγάτη.

Ζητωραυγάνη μπεδέχθησαν τὴν ἐμφάνισιν εἰς τὸ τραπέζι τοῦ Βαρίσκιων.

Ποτέ του δὲν εἶχε πιάση χαρτὶ στὸ χέρι. Μό-

νον τὴν πασσέντζα τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ηξευρε νὰ φίγη.

— Νάλι γιὰ τὸ καλό, καὶ σεβόμενος τὰ ἔθιμά σας, βάζω καὶ ἐγὼ μιὰ σφάντες!

Τὸ Ανάστα δὲ Θεός ἔγινε τότε.

Ο κυρ-Τρύφωνας τοῦ εἶπε ἔνα ξερὸν «εὐχαριστῶ», ἀλλὰ ἡ ματιά του ἀπέδειξε, δτι δὲν εὐχαριστήθη καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν αὐτὴν τοῦ ἀτζαμῆ καὶ σκοντούφλη κυρ-Θανάση.

— Τοία καὶ πέντε. Φωνάζει δὲ Τρύφωνας . . . Πέντε! Πάρε δύο σφάντες, κυρ-Θανάση, καὶ ξεφορτώσου μας.

— «Οχι δά, τῷρα ποῦ σ' ἔπιασα, ἀμα ἔχης δράδα θὰ ξανάρθω καὶ ἡ θὰ τὴς κάμω τέσσερης, ἡ θὰ μοῦ τὴς πάρης καὶ αὐτές! . . . Καὶ ξανακάθισε στὴν πολυθρόνα του.

— Σοῦ τῆς δίνω τῆς τέσσερης νὰ κάτσης στὰ ανγάσια σου . . . Τοῦ φωνάζει δὲ Τρύφωνας.

— Άλλα τὸ κακὸν ἔγινε πιά. Ο δαίμον τοῦ χαροποιηγίου — Όρνια ποῦ τὸν εἶπε ἔνας μάγος — εἶχε καταδικάση τὸν Τρύφωνα.

Τὸ ρολόγι πτυποῦσε τὰ μεσάνυχτα καὶ δὲ Τρύφωνας εἶχε μείνη μὲ μία σφάντες.

— Ολοι σχεδὸν εἶχαν πάρη τὰ χείματά των πίσω.

Η Βασιλόπηττα ἐνεφανίσθη τῷρα μὲ μεγάλην ἐπισημότητα καὶ κατόπιν μὲ θριαμβευτικὸν ύφος ἡ Κυρία Κούζα, τοίτη δὲ κατὰ τὴν τάξιν ἡ Ταρσίτσα, κρατοῦσα ἔνα πιάτο φαροφοριού, γεμάτο γλυκίσματα, προωρισμένα διὰ τὸν Βαρίσκιων.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΝΑ ΣΤΑ ΠΩ; . . .

Στὸ σπίτι σου ἔρχομαι, κυρά, μὲ τὴν καρδιὰ στὸ σίδημα, πιὰ δὲν ἀνοίγεις νὰ στὰ πῶ πᾶσα σὲ λατρεύω, σ' ἀγαπῶ κι' ἀπ' ἔξω στέκω ἀκόμη.

Στὸ σπίτι σου ἔρχομαι, πτυπῶ, κι' ὀδρες ἀδηλως χάρω, καὶ δὲν ἀνοίγεις νὰ στὰ πῶ πᾶσα σὲ λατρεύω, σ' ἀγαπῶ κι' ἀπ' ἔξω στέκω ἀκόμη.

Ἄνοιξε λίγο, καρδιερῶ στὸ σπίτι ἀπ' ἔξω — τὰνθογυάλι — τὸ παραθύρῳ σου θωρᾶ, μὰ ἔτσι ἀνώφελα θωρᾶ: Σοῦ τάπαν κι' ἀλλοι . . .

ΠΑΡΑΦΡΩΝ

Ο ΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ

Τό χρόνο ἀπ' τὰ μεσάνυχτα λίγες στιγμές χωρίζουν.

Τὰ ξύλα φλογερόγλωσσα μέσα στὸ τξάκι τοῖζουν καὶ τὸ λυχνάρι ἀπ' ἀντικρὺ μὲ λιγοστὸ τὸ λάδι μόλις τολμῷ τρεμόφωτο νὰ διώχνῃ τὸ σκοτάδι.

Δίπλα στὸ τξάκι καθιστὸς γέρος μὲ τὸ ἀσπρὰ γένεια σ' ἔνα τεφτέρι σκύβοντας δείχνει μεγάλην ἔννοια. Στὸ πρόσωπό του τῆς φωτιᾶς ἡ λάμψι ἀντιφεγγίζει καὶ δείχνει τῆς ζαφωματιὲς βαθύτερες. Ἀγγίζει μὲ τὰ λιγνὰ ἀκροδάχτυλα τρεμόμενο τὸ χέρι προσεχτικὰ στὸ ὁρθάνοιχτο κι' δλόγραφο τεφτέρι καὶ στρέφοντας μὲ τὴ σειρὰ τρακόσα τόσα φύλλα δείχνει πῶς νοιώθει σύγγνωμη χαρᾶς ἀνατριχίλα καὶ φαίνεται περήφανος.

Τὰ φύλλα εἶνε γραμμένα ἄλλα μὲ γράμματα χρυσᾶ καὶ χώρια τὸ καθένα κι' ἄλλα μὲ κατακόκκινο κι' αἰματηρὸ μελάνι.

Ἀντίκρου, στὴν παραγωνιά, ποῦ ὁ λύχνος δὲν τὴ φτάνει, κάθονται τρεῖς γερόντισσες μαντηλοσκουφωμένες ποῦ μοιάζουνε σὰν ἀδερφές. Εἶνε καὶ ἡ τρεῖς σκυριμένες καὶ κάπου-κάπου στρέφοντες κυττάζοντας τὴ στάχτη, καὶ νυχτερεύουν ἄφωνες. Ή μιὰ κλώθει στὸ ἀδράχτι, ἡ ἄλλη γνέθει καὶ κοντὰ σ' αὐτὴν ποῦ κλώθει, ἡ τρίτη ἓνα ψαλίδι ὁρθάνοιχτο κρατεῖ.

Μέσα στὸ σπίτι μηδὲ λαλιὰ μηδὲ φωνή, λὲς κάποιο χέρι φράζει καὶ τὴν ἀνάσα ἀπόβαθα.

Ἐάφνω τὸ ὁρνίθι κράζει

σημαίνοντας μεσάνυχτας ὁ λύχνος τρεμοσθύνει μὲ μιὰ στερνὴν ἀναλαμπὴ σπιθόβολη. Ἐκείνη μὲ τὸ ψαλίδι ὁρθάνοιχτο κοντὰ σ' αὐτὴν ποῦ κλώθει κόβει ἀπ' τὸ ἀδράχτι τὴν κλωστὴν ὁ γέρος χάμω ἐστρώθη μὲ μιᾶς νεκρὸς κι' ἀσάλευτος.

Ἡ θύρα ἀνοίγει. Μπαίνει ἡ πιὸ ὀμορφη καὶ ἡ πιὸ καλὴ γυναίκα. Εἶνε ντυμένη σὰν Παναγία καὶ μαζὶ σὰν Ἀθηνᾶ. Τὰ χεῖλη ροδογελοῦν στὰ μάτια τῆς ἥλιος λὲς θέα ἀνατείλῃ. Στὴν ἀγκαλιὰ βρέφος κρατεῖ, στὸ χέρι της λαμπάδα.

Σηκώνονται γερόντισσες, σκύβουν μπρὸς στὴν Ἑλλάδα.

— Μοιράντε το, λέει αὐτή, τὸ βρέφος ποῦ ἐγεννήθη.
(Καὶ νά, ξαναδευτέρωσε καὶ ἐλάλησε τὸ ὁρνίθι).

» Μοιράντε το σύμψυχα, πέτε τὸ ροιζικό του —
» θάγνε δικό μους ροιζικό, δικό μους, δχι δικό του,
» δικό μου καὶ τοῦ ρήγα μους καὶ τῶν παιδιῶν μους ἀκοῦτε;
» Πάρτε το στῆς ἀγκάλες σας δχι μὲ χάδια κι' οὔτε
» μὲ λόγια καὶ μὲ τάμματα ποῦ ξέστοχα περγάνε.
» Θέλω δὲ τι πῆτε, νὰ γενῇ καὶ θέλω ἀλήθεια νάνε.
» Μοιράντε το σύμψυχα τὸ βρέφος ποῦ σᾶς δείχνω».

Σπουδαχτικὰ γερόντισσες ἐγέμισαν τὸ λύχνο, ἐπήρανε μὲ τὴ σειρὰ τὸ βρέφος στῆς ἀγκάλες καὶ ἡ μιὰ κάτι ψιθύρισε καὶ ἔχαρηκαν ἡ ἄλλες καὶ ἔπικυψαν καὶ τὸ φίλησαν μὲ τὴν καρδιά των δλη δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλο ψηλὰ κατὰ τὴν Πόλι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΚΥΡΙΑ,

Ο "Άγιος Βασίλης" έρχεται σήμερον όποι τήν Καισαρείαν. Τὸν βλέπω καταφορτωμένον μὲ τὸ μεγάλον του καλάθι, γεμάτον ἀπὸ εὐτυχίας, νὰ κατεβαίνῃ ἀργά-ἀργά ἀπὸ τὸ χιονισμένον βουνόν, δύον τὸν εἶχεν ἀνεβάσσῃ ἡ φαντασία τῶν μικρῶν παιδιῶν καὶ τῆς μητέρας τὸ βραδυνὸν θανοντισμα. Εἰς δλίγον θὰ εἶναι ἐδῶ. Ἀπὸ τὸ καλάθι του ἔχειλίζουν κούκλες κατάξινθες μὲ ἡμίκλειστα μάτια, καὶ βλαχοπούλες μὲ κόκκινα μάγουλα καὶ νά, φαίνεται καὶ τὸ στιβάρδον χερι τοῦ εὐέλανου ποῦ κρατεῖ τὸ μολυβένιον του σπαθί. Ἀφῆστε τὸ πλέξιμόν σας, Κυρία, καὶ ἔλατε νὰ τὸν περιμένωμεν μᾶς. Ποιὸς ζέρει; "Ίσως έχει φέρει κάτι καὶ γιὰ μᾶς.

Ἐλάτε έως ποῦ νὰ ἔλθῃ, ἀς μετρήσωμεν τὰ ἄσπρα μας μαλλιά· καθ' ένα τους ἔφυτρωσε ἐκεῖ δύον ἔφυγε ένα δύνειρον, καὶ θὰ ζήσωμεν ίσως τὰ παλῇα δύνειρα μᾶς εἰς τὸ μέτρημά των. Νὰ ἐδῶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ χαριτωμένον σας αὐτί, ποῦ κρύβει τόσον πλούσια δυναμός, μία ἄσπρη, κάτασπρη τρίχα. Είναι ἀρά γε ἡ πρώτη, ποῦ ἥλθε ένα πρωΐ καὶ σᾶς εἶδε μελαγχολικὴν ἐμπρόδεις εἰς τὸν καθόπετην; Είναι ἡ τελευταία, ποῦ ἔγεννηθη χρές βράδυ βιαστική, ἐνῷ ἔκομασθε εὐτυχής, καὶ σᾶς ἔκαμε νὰ ἔξυπνήσετε τρομαγμένη; Ίσως ἡ πρώτη, ίσως ἡ τελευταία. Τί σημαίνει δύμως; "Η μεγάλη δυστυχία εἶναι δτι εἶναι ἔκει. Τὰ ἄλλα μαλλιά, πλούσια εἰς χρῶμα καὶ νεότητα, τὴν κυττάζον τρομαγμένα, δικαθόρεπτης, συνηθισμένος γ' ἀντανακλᾶ τὴν παιδικήν σας χάριν, τὴν βλέπει ἀνήσυχος, σεῖς τὴν κρύβετε καὶ ἡ καρδιὰ θυσιάζει μίαν ἐλπίδα τῆς ἀκόμη διὰ νὰ τὴν θρέψῃ. Έτοις ένα πρωΐ θὰ ἔλθῃ διὰ τοῦ Αγίου Βασίλης καὶ θὰ μᾶς εἴρη καὶ τοὺς δύο λευκούς. Τότε—ἄν σεῖς δέρ βάφεσθε—ίσως ἔλλω πάλιν κοντά σας καὶ σᾶς πῶ: "Ἐλάτε

νὰ τὸν περιμένωμεν μᾶς καὶ ἀς μετρήσωμεν τὰ μαῦρα μας μαλλιά· θὰ εἶναι τότε ένας ἀπὸ τοὺς τελευταίους "Άγιους Βασίληδες, καὶ τὸ καλάθι του θὰ ἔχῃ μόνον χιόνια γιὰ μᾶς.

Ψυχή μου.

— Διατί ἀφίνομεν τὰ μαλλιά αὐτὰ νὰ ἀσπρίζουν; Δόστε μου τὰ χεῖλη σας ἔξω φυσῷ χιονισμένος δι βροσιάς, τὸ τζάκι σκορπῷ σπίνες γύρῳ του, τὸ ἀνθρι, ποῦ ἔφερεν δι χειρὶών ταγωμένα εἰς τὸ ἀνθιδοχεῖόν σας, μᾶς κυττοῦν ζηλότυπα. Δόστε μου τὰ χεῖλη σας, ἀφῆστε τα νὰ τραγουδήσουν μᾶς μου τὸ ψόμα ἀσμάτων τῆς νεότητος. Ἀφῆστε τὰ νὰ χαρίσουν τὴν εὐτυχίαν τῆς ήδονῆς εἰς τὸ μικρὸν αὐτὸν διαλέιμμα ποῦ ἀφίνει δι καιρός εἰς τὰς αἰσθήσεις. Ἀφῆστε τὰ μᾶς ἀπατήσουν.

Εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν, δύον ὅλα, ὅλα εἶναι φεύδη, ἀλήθειαν λέγουν μόνον τὰ χεῖλη, δταν δὲν ἔμλον. Δόστε μου τὰ χεῖλη σας· μὲ τὸ δίλικον χρῶμά τους θὰ βάψωμεν τὰ λευκά μας μαλλιά, μὲ τὴν πνοήν των θὰ ἀναστήσωμεν τὰ ἀποθαμένα μας ποῦ δύνειρα, θὰ ζήσωμεν διτάλον τὸν καιρόν μας ποῦ περνᾷ, καὶ δι καιρός θὰ σταματήσῃ. Γελάτε;

— Ἀφίνετε τὸ πλέξιμό σας; ..

... "Ἐπάνω εἰς τὸ καλάθι του χιλιάδες εἶναι τὰ παιχνίδια τῶν μικρῶν παιδιῶν. Κούκλες κατάξινθες μὲ ἡμίκλειστα μάτια, βλαχοπούλες μὲ ὁρδίνα μάγουλα, καὶ εὔζωνοι ποῦ κρατοῦν γενναῖοι τὸ μολυβένιον τους σπαδί. Κάτω-κάτω δύμως εἰς τὸ χιονισμένον καλάθι εἶχεν διὰ τοῦ Αγίου Βασίλης καὶ τὰ μᾶς εἴρη καὶ τοὺς δύο λευκούς. Τότε—ἄν σεῖς δέρ βάφεσθε—ίσως ἔλλω πάλιν κοντά σας καὶ σᾶς πῶ: "Ἐλάτε

31 Δεκεμβρίου 2915.

ΑΤΥΧΩΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

["Ο διαπρεπής λόγιος π. Μπάμπης "Αρρινος δώμιλησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν διαλέξεων τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, ἐπώπιον ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, μὲ θέματα τοῦ σημερινοῦ Πολέμου. Χάρις τῷν «Πειραθυραῖσιν» ηθέλησεν δι ωμαζωήση της σελίδας αὐτάς, αἵτις ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον καὶ περιλαμβάνουν τὴν κυρίαν ίδεαν τῆς δῆλης δυκίλιας, τὰς δοτας μὲ χαρὰ δημοσιεύομεν].

Ἐις αὐτὸν τὸν πόλεμον, τὸν λυσσώδη, τὸν ἀπορίου τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου, μεμονώμενα ἡ καθ' διμάδας, φερόμενα ἀκράτητα τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου εἰς τὴν λίμνην αὐτὴν τοῦ αἰματος, ὃς τὰ πρόσθια τοῦ Πανούργου. Λαοὶ ἀντιτροσαπεύοντες τὰς πλέον ἀνομοίους ἀνθρωπίνους φυλάς, τὰς πλέον ἀφεστάσας γεωγραφικὰς ζώνας, τὰ πλέον ἀσχετα θρησκευμάτα, οὐδεμίαν ἔχοντες πρότερον πρόδηλον διαλέκτον, πρόσθιαν ἔχοντες πρόσθιαν διὰ μένη κενὸν καὶ διασάρχης τὸ ὑπερβίβασεν ἐκ νέου εἰς πενήντα λεπτά, ἀλλ' αἱ εἰσπράξεις ἐηηκολούθουν νὰ εἶναι ἀπελπιστικαὶ καὶ η πενία ἥπελει δεινῶς τοὺς στομάχους.

Τότε διασάρχης ἔλλαβε γενναίαν ἀπόφασιν ἀνήγγειλε μίαν παράστασιν μὲ εἰσόδον δωρεὰν καὶ ἡ μάνδρα ἐγέμισεν ἀσφυκτικῶς ἀπὸ θεατάς. "Οτε ἡ παράστασις ἐτελείωσε καὶ οἱ θεαταὶ ἐπροχώρησαν νὰ ἔξελθον, εἶδαν εἰς τὴν θύραν ἀνηρητημένη πινακίδα μὲ μεγάλα γράμματα λέγουσαν: «Ἐξόδος δραχμὴ μίλα», δύο δὲ ἀδηλητικοὶ ιαπτοκόμοι, ιστάμενοι παρὰ τὴν θύραν, ἐφαίνοντο ἔτοιμοι νὰ ἐπιβάλουν διὰ τῆς βίας τὸν καταναγκαστικὸν φόρον τῆς ἔξόδου εἰς τοὺς δυστροποῦντας.

"Αλλ' ἀφίνοντες τὰς ἐπιπολαίσους ἐντυπώσεις καὶ παρατηρήσεις, ἀς προσπαθήσωμεν νὰ εἰσδύσωμεν βαθύτερον εἰς τὴν ἔντοναν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ φαινομένου. Καὶ ἡς ἀντιμετωπίσωμεν εἰνδιαδόσως μίαν φιλοσοφικῶραν ἀποψίαν τοῦ θέματος: Αὐτὴν ἡ παράδολος δρομή, μὲ τὴν διποίαν εἰς τὴν πλεύστην πολεμούσαν πολεμούσαν πολλὰ ταπεισθόητα καὶ τοῦ διποίου κανεῖς δὲν δύναται νὰ προτίθῃ δισφαλῶς οὕτε τὴν ἔκτασιν, οὕτε τὴν τελικὴν ἔκβασιν. Πρέπει νὰ γγωρίζετε δι ταὶς τὰ θέατρα ἐν γένει, καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸ θέατρον

ὅτι τὸ πρᾶγμα προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας δυνάμεως; Ὡς ἀνθρωπότης διέπεται υπὸ νόμων, τὸν διποίους θέσπισεν δικές Δημιουργὸς καὶ εἰς τὸ πεπερασμένον ἡμῶν πνεῦμα δὲν εἶναι δεδομένη ἡ ἔξιγνίας τῆς ὑψηλῆς ταύτης νομοθεσίας.

Οἱ πόλεμοις δέ, ὅσην καὶ ἀν ἐμπνέυ φρόνην, εἶναι θεσμὸς περιλαμβανόμενος εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς φύσεως. Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς καὶ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτῆς, εἰς τὸν μηχανὸς τῶν δασῶν, εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων, εἰς τὰ ὑψη τῶν αἰθέρων, παντοῦ δύον σπάραγξ ἡ ζωή, μεταξὺ τῶν ὄντων καὶ τοῦ ὄρατοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου κόσμου, δὲν ἔπαυσεν ὁ πόλεμος ὅπερ μίαν στιγμὴν διεξαγόμενος ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Δημιουργίας. Ἐντὸς ἡμῶν αὐτῶν ἀκριμή,

σιασμὸν τῶν διαφόρων ζῴων, καὶ τῆς παντελοῦς ἐκλείψεως πάσης βλαστήσεως, οὐτε ἡ θάλασσα καὶ οἱ ποταμοὶ θά καὶ σπάται, οὔτε δὲ ἀράς ἀναπνεύσιμος. Ωστε δὲ πόλεμος μαζὶ μὲ τὰς βρυτολογίας νόσους καὶ τὰς ἐπιδημίας καὶ τὰς θεομηνίας εἶναι τρόπον τινὸς μορφαῖ τῆς παραράτησεως, ήτις, καὶ θεῖον κέλευσμα, ἐνεργεῖται ὡς ἀντίρροπον τῆς ὑπερπαραγωγῆς. Οἱ δὲ διέποντες τὰς τύχας τῶν ἔθνων, δὲ πολιτικοὶ καὶ διπλωμάται, οἱ κομπάζοντες δὲι αὐτοὶ τάχα εἶναι κύριοι τῆς καταστάσεως, φέροντες κατὰ βούλησιν τὸν πόλεμον ἢ τὴν εἰρήνην, εἶναι μόνον τὰ ἀσυνείδητα νευρόσπαστα, μίνα, ὡς εὑφωδὲς παρέστησεν ὁ σύγχρονος Γερμανὸς ποιητής, κινεῖ δὲς θέλει διευθυντὴς τῆς στηνῆς τοῦ σύμπαντος.

Ἡ συντελεσθεῖσα μέχρι τοῦδε φθορὰ ἐκ τοῦ δεινοῦ τούτου πολέμου εἶναι ὄντως μεγίστη, ἀνήκουστος, ἀνυπολόγιστος. Χῶραι ἀνθυσιατήρημάθησαν, ἔργασία ὀφέλιμος πολυετῶν ἀνθρωπίνων κόπων ἔξουδετερώθη, προϊόντα σεβαστὰ παλαιᾶς ὑπερόχου τέχνης κατεστράψησαν, πλοῦτος ἀμύθητος κατηστεύθη πρὸς ἔνυπηρέτησιν τοῦ δλένθρου καὶ τῆς ἀπονεκρώσεως. Πρὸ πάντων δὲ φθερὰ εἶναι ἡ γενομένη ξώς τῷρα καὶ δομέραι αὐξάνουσα ἔξοντωσις ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, κατὰ μυριάδας μυριάδων ἀριθμούμενη. Διηγεῖται δὲ Πλούταρχος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Μαρίου δὲι κατὰ τὴν μάχην τὴν συγκροτηθεῖσαν ἐν Γαλατίᾳ παρὰ τὰ Σέξια "Υδατα — τὸ σημερινὸν

Αἴξ - Λε - Μπαίν — τοιαύτη ἐγένετο σφραγὴ τῶν Τευτόνων υπὸ τῶν Ρωμαίων, ὅστε τὰ ὅστᾶ τῶν ἀπομεινάντων ἀτάφων ἀπειραρίθμων νεκρῶν, δὲ μετὰ καιρὸν ἀπεγυμνώθησαν, ἔχοντες μοποίησαν οἱ κάτοικοι τῆς πλησίου κειμένης πόλεως Μασσαλίας διὰ νὰ περιφράξουν τοὺς ἀμπελῶνάς των. Προσθέτει δὲ δὲι ἐκ τῆς σήψεως τῶν σωμάτων καὶ ἐκ τῶν καταπεσόντων ὑστερον ἀφθόνων ὑετῶν ἐπῆλθε κατὰ τὴν ἐπομένην ὥραν τοῦ ἔτους μεγάλη εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, διὰ νὰ ἐπικυρωθῇ οἰονεὶ τὸ λεχθὲν υπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρχιλόχου, δὲι αἱ μάχαι παχύνουν τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆγετ δὲ ὁ ἀγαθὸς Πλούταρχος καὶ τὸ φαινόμενον τῶν βροχῶν οὕτω πως:

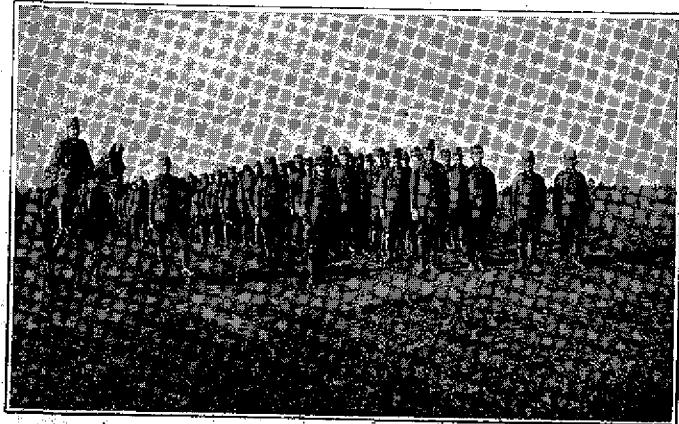
«Συνήθως μετὰ τὰς μεγάλας μάχας λέγεται διτὶ ἐκρήγνυνται βροχαὶ ραγδαιόταται, εἴτε διότι δαιμόνιόν τι κατακαλύπτει καὶ ἀγνίζει τὴν γῆν διὰ τῶν ὑδρανθέν κατερχομένων ὑδάτων, εἴτε

» διότι τὸ αἷμα καὶ ἡ οἰησις ἀναδίδουν ὑγράν » καὶ βαρεῖαν ἀναδυμάσιν, ἥτις συμπυκνοῖ τὸν » ἀέρα, δύνται πάντοτε εὐμετάβολον καὶ εὐκόλως » ἀπὸ μικροτάτης ἀρχῆς ἐπὶ πολὺ ἀλλοιούμενον». Τὰ δυτικά τῶν νεκρῶν τῆς σημερινῆς ἀπαρχαδειγματίστου σφραγῆς, συναθροίζομενα, θά ἐκάλυπτον πεδιάδας ἀχανεῖς, ἀποτελοῦντα θέαμα πολὺ φοβερώδεον τοῦ δράματος τοῦ Ιεζεκιήλ, πυργούμενα δὲ θά ἡδύναντο νὰ σχηματίσουν πυραμίδας ὑψίστας, δμοίας πρὸς ἑκείνας ἀς ἀνήγειρεν ἐν Περσίᾳ ἢ ἐν Ἰνδίᾳ ἢ ἡ θρηιωδία τῶν Τούρκων ἢ Ταρτάρων κατακτητῶν καὶ στηλιτεύοντα διὰ τῶν αἰώνων τὸν σημερινὸν πολιτισμόν. Ἄλλος διφοῦ τὸ δεινὸν προέρχεται ἐκ τῶν διατάξεων τῆς σοφῆς Προνοίας, ὀφείλομεν παρηγορούμενοι ν' ἀναλογισθῶμεν διτὶ τείνει ἐξ ἀπαντος εἰς σκοπὸν ἀγαθὸν καὶ νὰ καταπιέσωμεν πάντα γογγυσμόν.

Διότι ἐκείνο τὸ ὄποιον ἡμεῖς μὲ τὴν στεγήν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν θεωροῦμεν ὡς συμφροδὰν ἢ ἀδικημα ἢ ἔγκλημα ἐν τῇ ιστορίᾳ τῶν ἔθνων, εἴναι ἵσως σταθμὸς καὶ φάσις ὀρισμένη ἐν τῇ πορείᾳ τῶν τυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος, σταθμὸς προπαρασκευάζων τὴν ἔξελιξιν τῆς προοδίου καὶ ἀγῶνα ἀντὴν πλησίστερον πρὸς τὴν είμαρμένην τελειότητα. Πάντως τὰ εὐεργετήματα, δσα μέλλουν νὰ προκαθίσουν ἐκ τῆς σημερινῆς ἀναστατώσεως ὡς ἀποζημίωσις διὰ τὰς ἐξ αὐτῆς προερχομένας συμφροδάς, δὲν θὰ είναι ἡ εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, οὔτε ἡ ἀφθονία τῶν ὅμβρων, ὡς ἐδόξαζεν ὁ καλὸς καγαθὸς Πλούταρχος. Καὶ εἰς μὲν τὴν φθορὰν τῶν ὑπάρχεων θὰ σπεύσῃ ἀντὴν ἡ φύσις νὰ φέρῃ τὴν ἀναπλήρωσιν διὰ τῆς γενναιοτέρας παραγωγῆς. Τὸ φρεόμενον ὡς λεχθὲν υπὸ τοῦ Ναπολέοντος, δὲτε διέτρεψε τὸ κατεσπαρέμον υπὸ νεκρῶν πεδίων φυνκής μάχης, δὲι μία νῦν ἔρωτος ἐν Παρισίοις — «νῦν γένεσις πάντων» λέγουν καὶ οἱ Ὁρφικοὶ "Υμνοὶ — θὰ ἤρξει ν' ἀναπληρώσῃ τὴν Ἑημίαν, εἴτε ἀληθές. Αἱ ἀθρόαι γεννήσεις μετὰ τοὺς καταστρεπτικοὺς πολέμους καὶ ἀλλας συμφροδάς, ἐπενεγκούσας ἔκτακτον ἀφανισμὸν ὑπάρξεων, εἴτε βιολογικὸν φαινόμενον, ἀπὸ μακροῦ ἦδη χρόνου παρατηρηθέν. Διότι ἡ φύσις δὲν ἀκολουθεῖ τὰ μαλθουσιανὰ δόγματα εἰμὴ δὲτε καὶ δύως συμφέρει αὐτῇ. Ἐκ δὲ τῆς σημε-

ρινῆς ζιφερδᾶς καὶ ἀμύδρου καταστάσεως δὲν θὰ βραδύνη βεβαίως νὰ προκύψῃ, ὅπως ἡ πλάστις ἐκ τοῦ χάους, νέον καθεστώς, διαμορφωθησόμενον βαθμαίως υπὸ νέους δρους καὶ νέας σχέσεις καὶ νέους συνδυασμοὺς μεταξὺ τῶν λαῶν, ἔξασφαλίζοντας δι' αὐτοὺς παγιωτέραν εἰρήνην καὶ εὐημερίαν.

Κατὰ δοξασίαν τῶν παλαιῶν Τυρρηνῶν, δμοία τῆς διποίας διασθέται καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν ἐν Ἰνδίᾳ θεοσοφιστῶν, δ ἀπας χρόνος διαισθέται εἰς περιόδους μαροτάτας, μετὰ τὸ τέλος δ' ἐκάστης αὐτῶν ἐπέρχεται πλήρης μεταβολὴ προσώπων καὶ πραγμάτων, πλήρης ἀνατρόπη εἰς τὰνθρώπινα καὶ τὰ ἔγκοσμια, προαναγγελ-

Ο Τεντός Πρόξενος τῆς "Ελλάδος" ἐν Πιοχάνεσμπουργκ η. Α. Βορρές, γυμνάζων τῶν Ελληνικῶν Ιερῶν Δόχων.

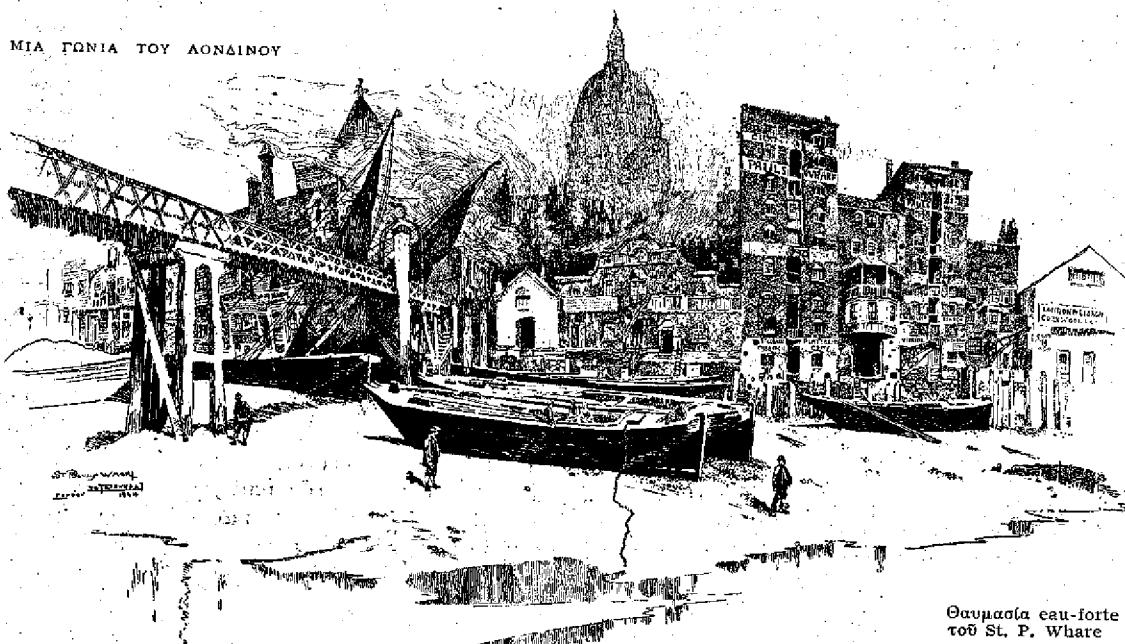
Ο Αλσατός Ζωγράφος Ζίσλιν παρουσιάζει τὰ δύο των κοριτσάνια εἰς τὸν Γάλλον Υποδρόμον τῶν Στρατιωτικῶν, μέστο θεντικῶν των ἔνδυμα.

λομένη συνήθως διὰ παραδόξων σημείων καὶ οἰωνῶν καὶ δι' ἐκτάκτων συμβάντων. Εἰναι ἀληθές, διτὶ δὲν ἐστημειώθησαν κατὰ τοὺς παρόντας παιδοὺς οἰωνοὶ οἵοι οἱ παρατηρηθέντες ἐν Ρώμῃ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αἰματηρότατου σπαραγμοῦ μεταξὺ τῶν φατριῶν τοῦ Μαρίου καὶ τοῦ Σύλλα, οἵον κόρακες σπαραδόσοντες τὰ νεογνά των καὶ ποντικοὶ τρώγοντες τὰ χρυσᾶ τῶν ναῶν ἀναθήματα καὶ ἀλλα τοιεῦτα, ἐξηγηθέντα τότε δις προαγγέλλοντα τὴν μεταβολὴν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Ἄλλως τε οἱ οἰωνοὶ δὲν είναι πάντοτε πιστεύοι, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἀρχαίτητα πολλοὶ τῶν υπερόχων ἀνδρῶν ἐδύσπειτον, πρὸς αὐτούς καὶ φέρων ὡς παράδειγμα τὸν Κάτωνα, δστις δὲτον οἱ οἰωνοὶ τοὺς καταστρεπτικοὺς πολέμους καὶ ἀλλας συμφροδάς, ἐπενεγκούσας ἔκτακτον ἀφανισμὸν ὑπάρξεων, εἴτε βιολογικὸν φαινόμενον, ἀπὸ μακροῦ ἦδη χρόνου παρατηρηθέν. Διότι ἡ φύσις δὲν ἀκολουθεῖ τὰ μαλθουσιανὰ δόγματα εἰμὴ δὲτε καὶ δύως συμφέρει αὐτῇ. Ἐκ δὲ τῆς σημε-

κης ως κακὸν οἰωνὸν δτὶ οἱ ποντικοὶ κατέφαγον τὰ ὑποδήματά του, αὐτὸς τοὺς καθησύχασε λέγων, δτὶ τὸ πρᾶγμα θὰ ἡτο δητῶς παράδοξον ἐὰν ἀντιθέτως τὰ ὑποδήματά του ἔτρωγον τοὺς ποντικούς. Εἶνε ὅμως βέβαιον δτὶ ἐπῆλθον αἴφνις καὶ ἀπροσδοκήτως συμβάντα ἔκτατα, γεγονότα μεγάλα καὶ πρωτοφανῆ ἐν τῇ ἴστορίᾳ τοῦ κόσμου. Ἡ σημασία αὐτῶν τῶν συμβάντων εἶναι τίσσον σοβαρό, τοιαῦτη δὲ καὶ τηλικαύτη ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῶν σχέσεων τῶν λαῶν, ὥστε ἀσφαλῶς ἐκ τῆς σημερινῆς ἀνατροπῆς θὰ προκύψῃ οὐσιωδεστάτη μεταβολὴ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν τάξιν τῶν πραγμάτων, τῆς δποίας τὰ εὐεργετήματα θὰ καρπωθοῦν ἀν οὐχὶ οἱ τῆς σημερινῆς γενεᾶς, πάντως ὅμως οἱ ἐπίγονοι. Ἡς ἐγκαρτερήσωμεν λοιπὸν μεθ' ὑπομονῆς, διφοῦ τόσον καὶ τόσον δὲν δυνάμεθα, δπας δ Τονγαῖος ἐκεῖνος, δ ἥρως τῆς κομφδίας τοῦ Ἀριστοφάνους, ν' ἀνέλθωμεν ἐπὶ ἵπποκανθάρου μέχρι τῶν οὐρανίων δωμάτων καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τοὺς θεούς θεούς νὰ σταματήσουν τὸν πόλεμον, τὸν συντρίβοντα εἰς τὸ ἰγδίον του χώρας καὶ βασιλεια, καὶ ἀφοῦ δὲν ἔχομεν τὴν δύναμιν νὰ συναγείσωμεν τοὺς νεναρκωμένους λαοὺς δπως ἀνασύρωσι τὴν ἔγκλειστον ἐντὸς σπηλαίου Εἰρήνην, τὴν εἰρήνην τὴν δλβιοδέτειραν, τὴν δποίαν μὲ τόσον ὀφελίους στίχους ὑμησεν δ ἀρχαῖος ποιητὴς Βικχυλίδης:

Τίκτει δὲ τε θνατοῖσιν εἰράτα μεγάλα,
πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδῶν ἄνθεα,
διδασκαλίων τὸ ἐπὶ βωμῷ θεοῖσιν αἰθεοθαι βωῶν.
Ξανθῷ φλογὶ μῆρος ταντρίζων τε μῆλων,

ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΑΟΝΔΙΝΟΥ

Θαυμασία eau-forte
τοῦ St. P. Whare

γυμνασίον τε νέοις, αὐλῶν τε καὶ κέφρων μέλειν ἐν δὲ οιδαροδέτοις πόρπαξιν αἰθᾶν ἀραχνῶν ίσοις πέλονται.
ἔγκεά τε λογχωτά, ζίφρα ἢ ἀμφίκρεα δάμνυται εὐρώς χαλκεάν δ' οὖν έσσι σαλπίγων κτύπος, οὐδὲ στολάν μελλόφων ὄπιος ἀπὸ βλεφάρων, ὅμοιον δὲ θάλπει κέφρῳ συμποσίον δ' ἐφατῶν βούθοντιν ἀγνιατι, παιδικοὶ δ' ὑμεῖς φρέγονται.

οἵτινες, κατὰ ίδιαν μον ἀνεύ ἀξιώσεων μετάφρασιν, ἔχουν δὲς ἔξης:

Φέονται ἡ εἰρήνη πρόγυματα εἰς τοὺς θινητοὺς μεγάλα.
Φέονται τοῦ πλούτου τὰ καλά, τῶν ποιητῶν τῆς χόρες, τῶν ποιητῶν ποῦ φάλλουτε γλυπτώντα τραγούδια.

Στοὺς πλονμούμενούς τοὺς βωμούς, στὴν ξανθὴ φλόγα
καλονται μηριὰ παχεῖαν βωδιῶν, προσβάτων μακρομάλλων.
Πηγάνωνται στὰ γυμνάσια οἱ νέοι μὲ προσημία,
χρονούς καὶ ζεφαντόματα μόνη φροντίδας ἔχουν.

Στὸ οιδορένιο πάσσου μετάν τῆς ἀσπίδος μανῆς ἀράχνες κάθονται τὰ λογχῶτα κοντάρια καὶ τὰ σπαθιά τὰ δίκοπα παχεῖα σκονιρά τὰ τρώγει.
Ἡ χάλκινες ἡ σάλπιγγες βαρεῖα λαλιὰ δὲν βγάζουν τὰ διώξοντα ἀτ' τὰ βλέφαρα τὸν ποθειώ τὸν ὑπνο, δποῦ καρδιὰ καὶ σύρχοσι γλυκὰ μᾶς ξεκονταζει.
Σιὰ σπίτια καὶ στὴν ἀγορὰ γλεγία πολλὰ γροικιδηται καὶ ξεφωνίζονται τὰ παιδιά ὀλόχαρα τραγούδια.

X. ANNINOS

* ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΝ ΑΥΓΗΝ *

Η ΑΥΣΤΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ε γοραφα ἄλλοτε δτὶ, ἀν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη Ε τῆς συστάσεως τοῦ Νεοελληνικοῦ Θεάτρου ὑπεστηρίζετο τοῦτο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλοία δὲ ἡτο σήμερον ἡ τύχη αὐτοῦ. Νῦν, δτε πρόκειται νὰ τροποποιηθῇ δ Χάρτης τῆς Εὐρώπης, δτε αἱ ἐμπόλεμοι Μεγάλαι Δυνάμεις προσπαθοῦν νὰ προσελκύσουν πρὸς ἑαυτάς τοὺς μικροτέρους λαούς, ὑπενθυμίζουσαι εἰς αὐτοὺς τὰς ὑποχρεώσεις δς οὗτοι ἔχουσι πρὸς ἑκείνας, εὔκαιρον, νομίζω, εἶναι ν' ἀποκαλυφθῇ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ποία ἡτο ἡ ἀφορμὴ οὐχὶ πλέον τῆς ἀδιαφορίας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ δυστυχισμένον Ἑλληνικὸν Θεάτρον, ἀλλὰ τῆς συστηματικῆς παρ' αὐτῆς καταδιώξεως αὐτοῦ.

Ἄφορμὴ λοιπὸν ἡτο ἡ . . . Αὐτούρια, εἰς ἥν καὶ μόνην δφείλεται ἡ καταδιώξις τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου, ἥν συστηματικῶς ὑπέστη τοῦτο ἀπὸ τοὺς Βαυαροὺς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπιρρατήσεως αὐτῶν ἐν Ἐλλάδι!

Αἱ διάφοροι ἀπόπειραι, αἵτινες ἐγένοντο ἐν Ἀθήναις πρὸς τοῦ 1840 πρὸς ἀνασύστασιν τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἀπέτυχον καθ' δλοκληρίαν, ἐπιρρατήσαντος καθ' δληγη τὴν γραμμήν τοῦ Ιταλικοῦ μελοδράματος. Ἐν τούτοις, ἐν μέσῳ τῆς φρενίτιδος καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, δστις κατέλαβε πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὸ περίφημον αὐτὸν Ιταλικὸν μελό-

δραμα, ἐνεφανίσθη κάποιος δυστυχής, Νικόλαος Φορμάνος τὸ δνομα, καὶ ἀνέλαβε νὰ δώσῃ μεοικάς δοκιμαστικὰς παραστάσεις Ἑλληνικῶν ἔργων εἰς τὸ νεόδμητον τότε θέατρον τῶν Ἀθηνῶν, τὸ μετέπειτα «θέατρον Μπούκουρα».

Τὸ εὐχάριστον αὐτὸν γεγονός ἀνηγγέλθη διὰ τοῦ «Βήματος» τῆς 16 Μαρτίου 1840 δὲς ἔξης: «Εἰς τὸ θέατρον Σανσώνη θὰ παριστάνωται τοῦ λοιποῦ καὶ Ἑλληνικαὶ διάφοροι τραγῳδαί. Προκαταρκτικῶς ἡδη ἡγοράσθησαν δέκα παραστάσεις διὰ δραχμᾶς 5,000 καὶ ὅταν παρασταθῇ πρῶτον δ «Τιμολέων» παρὰ τινῶν κυρίων, οἵτινες εὐηρέστησαν ἐν Σύρῳ».

Πράγματι, οἱ κύριοι αὐτοί, οἵτινες «εὐηρέστησαν ἐν Σύρῳ», ἔδωσαν μετά τινας ἥμερας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καστόρη τὸν «Τιμολέοντα» τοῦ Ζαμπελίου καὶ κατόπιν «τὸν Σκεντέρομπεγην». Μεθ' δλας τὰς ἐλλείψεις τῶν αὐτοσχεδίων αὐτῶν ἡδοποιῶν, ἀμφιστρεφαὶ αἱ παραστάσεις διεξήγθησαν πανηγυριώτατα, ἐν μέσῳ ζητωριαγών καὶ ἐπευφημιῶν, τοῦ θεάτρου κατακλυσθέντος ἐκ τῶν λαϊκῶν ίδιως τάξεων. «Αλλ' δ τοιοῦτος τοῦ λαοῦ ἐνθουσιασμός διὰ τὸ θύμικὸν θέατρον δὲν ἀντήχησε καλῶς εἰς τὰ δτα τῶν Βαυαρῶν, οἵτινες καὶ πᾶν μέσον μετῆλθον πρὸς καταστολὴν αὐτοῦ. Νὰ ἐμποδίσουν δμας τὰς παραστάσεις ἀνεύ λόγου δὲν ἡδύνωντο

ή μᾶλλον δὲν ήθελον νὰ φανδούν δτι τὰς ἐμποδίζουν οὐχ ἡττον εὐρισκον χιλιας δύο ἀφορμάς νὰ ὑποχρεώνουν τὸν δυντυχῆ Καστόρην ἢ ἀναβάλλῃ τὰς παραστάσεις του, δτις μάτην διεμαρτύρετο εἰς ὅτα μὴ θελόντων ν' ἀκούσωσιν. «Ἐν τούτοις, μετὰ μηνιαίων σχεδὸν διακοπῆ, ἐπανελήφθησαν καὶ πάλιν αἱ παραστάσεις δοθέντος πρώτου τοῦ «Ρήγα τοῦ Φεραίου», δτις καὶ ἔγενετο ἡ ἀφορμή νὰ ἔγκαθιδρυθῇ ἐν Ἐλλάδι καὶ ἡ ἐπὶ τῶν θεατρικῶν ἔργων λογοκρισία.

Ἐνθδὺς μετὰ τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ ορθέντος ἔργου, ὁ ἐν Ἀθήναις τότε πρεσβευτῆς τῆς Αὐστρίας διεμαρτυρήθη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, διότι μεταξὺ τῶν προσώπων τῆς τραγῳδίας τοῦ Ζαμπέλιου ὑπῆρχε καὶ τὶς Αὐστριακὸς πρέσβυτος παρὰ τῇ «Ψηλῇ Πύλῃ» δτις ἐμπικτησέτο, καὶ τούτου ἐνεκα ἐξήτησε τὴν ἀπαγόρευσιν ἐν τῷ μέλλοντι τῆς παραστάσεως τοῦ περὶ οὖν διάλογος ἔργου. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, πεισθεῖσα εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ Αὐστριακοῦ πρεσβευτοῦ, ἐσπευσε ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν παράστασιν τοῦ «Ρήγα τοῦ Φεραίου». Ἐν ὑποσημείωσε ἀρθρού περὶ τῆς πρὸς τὸν Ρήγαν Φεραίον προδοσίας τῆς αὐστριακῆς Κυβέρνησεως, δημοσιευθέντος ἐν τῇ «Ἐλληνικῇ Σάλπιγγι ἥ Φωνῇ τῆς Ἐλευθερίας» (ἀριθ. 3 - 4, ἐτος πρώτου, τῇ 1 Ιουνίου 1840) φέροντα τὰ ἐξῆς: «Πᾶς Ἐλλην γιγάσκει καλῶς ἀπὸ τὴν ίστορίαν τὴν Κυβέρνησιν ἥτις ἐπόδωσε τὸν Ρήγαν μας· ἡμεῖς δύως δὲν δύναμεθα νὰ ἀναφέρωμεν οητῶς τὸ χυρόν της δύνομα, φρούριον μήπως δ. Κ. ἀντιτρόσωπός της ἔξαγριαθῇ ἐναντίον μας, ἐκθέτοντες μίαν τοιαύτην ἀληθεστάτην ἀλήθειαν, καὶ ἐκτοξεύσῃ τὰ ἔχθρικά του βέλη κατ' αὐτῆς τῆς φωνῆς τῆς ἐλευθερίας, ἥτις κακῇ τύχῃ εἴχε συνενταφιασθῆ ἀπὸ τοὺς Α... πρὸ 52 σχεδὸν ἐτῶν, δύον μὲ τὸν ἀοιδίμον Ρήγαν μας καὶ ἡ ὄποια, θεία συνάρσει, ἀναγεννάται σήμερον εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύονταν τοῦ «Οθωνοῦ! εἰς τὰς πρὸς δεδοκαστένας καὶ τῷρα βαρβαρομολυσμένας Ἀθήνας» μ' ὅλα ταῦτα καὶ τῷρα τὶς ἔγγυαται τὴν καταδίωξιν μας ἐκδέτοντας τοιοῦτον ἐθνικὸν θέμα; Μάλιστα ὅταν βλέπῃ ν' ἀποδοκιμάσεται ὑλὴ Ἑλληνικῆς θεατρικῆς παραστάσεως καὶ πολλῷ δὲ μᾶλλον ἡ τοῦ Ρήγα, δτις ἥνοικε πρῶτος τὴν θύραν τῆς ἐλευθερίας μας μὲ τὸ πολυτιμότερον τῆς ζωῆς του! οὐαὶ! καὶ πύλαι «Ἄδου κατισχύσουσι! καὶ

¹ «Ρήγαν Φεραίον» εἴχε τονίσει καὶ δ. Κεράνυραίς μουσουργός Ιωσήφ Διβεράλης ἐπὶ στίχων τοῦ Γερασίμου Μαρκούδη. «Ἄλλ' ὡς διηγεῖτο διδοὺς μουσουργός, ἀποθανὼν τῷ 1899, ἡ τότε Ιουνικὴ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσε τὴν παράστασιν τοῦ μελοδράματος διὰ πολιτικούς λόγους!

τίς εἶναι ἀριγά γε! δ. ἀποδοκιμάσων τὴν ὑλὴν ταύτην, δὲν εἶναι οὔτε «Ἐλλην! οὔτε ἡ Κυβέρνησις! οὔτε διοικητής! ἀπαγέ! ἀλλὰ τίς εἶναι; ναπικαὶ μάστιγες ἡ γραμματικόδια τοῦ Αὐγούστινου, τὰ διποιαὶ συνεχυμόθησαν (κακῇ τύχῃ) εἰς Βιέννην τῆς Αὐστρίας, μὲ τὴν κακοήθειαν καὶ διαφθοράν, μὲ τὸν ἀπολιτισμὸν καὶ τὸν ξυγὸν εἰς τὸν τραχύλον τῶν, καὶ τελευταῖον μὲ τὸ δινειδος τῆς προδοσίας... καὶ τί ζητοῦσι τὰ ἄχθη ταῦτα εἰς τὴν Ἑλλάδα; ἀναντιρρήτως νὰ σπείρωσι τὸν σπόρον τῆς κακεντρεχείας τῶν καὶ τὰ μᾶς εἰσάγωσι τὸν ἀπολιτισμὸν τῶν καὶ τὴν κατασκοπείαν τῶν 1831 — 32». «Ἐν τούτοις, παραδόξως καὶ χωρὶς τὶς τῶν ἐν Ἀθήναις πρεσβευτῶν νὰ διεμαρτυρηθῇ, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπηγόρευε συγχρόνως καὶ τὴν παραστάσιν τοῦ «Γεωργίου Καστριώτου», τοῦ «Τιμολέοντος», τοῦ «Βρούντου» καὶ τοῦ «Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου»¹, ἀτίνα πάντα, κατὰ σατανικὴν σύμπτωσιν, ἡσαν ἀκριβῶς τὰ ἔργα ἐκεῖνα, ἐξ ὧν ἀπηρτίστο τὸ δραματολόγιον τοῦ Καστρού καὶ τὰ διποιαὶ, παρασταθέντα καὶ ἀλλοτε, ἥρεσαν περισσότερον εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν, διπερ ἥννοιε ν' ἀκούῃ Ἑλληνικὰ κυρίως ἔργα ἀπὸ σκηνῆς.

«Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπαγόρευσεως ταύτης ἐπῆλθε τὸ ποθύμενον ἀποτέλεσμα δικόδιος ἐπανυσε νὰ συγχράῃ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς παραστάσεις, καθ' ἃς ἐδίδοντο κατ' ἀνάγκην πλέον ξένα ἔργα, οὐδένα ἐνθουσιασμὸν προκαλοῦντα, καὶ προετίμα ἀντ' αὐτῶν τὸ ιταλικὸν μελόδραμα. Διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ ἀνέν δικαιολογίας ἡ προτίμησις αὐτῆς τοῦ ιταλικοῦ μελοδράματος, ἐσπευσαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ ἐδημοσίευσαν εἰς Ἑλληνικήν (1) τινὰ ἐφημερίδα τῆς ἐποχῆς τὰ ἐξῆς: «Τὸ θέατρον δικούσιον τοῦ λαοῦ, δτε, ἀγνοούμενης τῆς τυ-

πογραφίας, συνήθοιον διεύπιδαι, Σοφόκλεις, Αἰσχύλοι, Ἀριστοφάνεις καὶ Μένανδροι τρεῖς χιλιάδας λαοῦ καὶ, ἀναμιγνύοντες τὴν ἔχοντα διδασκαλίαν μὲ τὴν διὰ τῶν αἰσθήσεων ἡδονήν, ἐνέσπειραν εἰς τὰς ψυχάς των τὸν πρὸς τὴν ἀρετὴν ἔρωτα, τὴν εὐσπλαγχνίαν, τὰ γενναῖα φρονήματα ἡ ἀπεδείκνυσαν τὸ γελοίον τῶν ἀνθρώπων ἀδυνάτων ἀλλὰ σήμερον δυνάμεια εἰς τὸν κοιτῶνα μας μόνοι νὰ διδασκώμεθα, ἀναγινώσκοντες δράματα. Εἰς τὸ θέατρον λοιπὸν δὲν συχνάζομεν διὰ νὰ ὠφελούμεθα, ἀλλὰ διὰ νὰ διασκεδάζωμεν τὸ μῆκος τῶν χειμερινῶν νυκτῶν, καὶ, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ως μᾶλλον ἡδυνόμενοι εἰς τὸ ιταλικὸν μελόδραμα, προσκρίνομεν αὐτὸν τῶν κωμῳδιῶν καὶ τραγῳδιῶν».

Ψευδής δσον καὶ μισθὸς ἡ δικαιολογία! Οἰ λόγοι, δι' οὓς «προεκρίνετο» τὸ ιταλικὸν μελόδραμα τοῦ Ἑλληνικοῦ μετράρου, ἡσαν ἀλλοί, πολὺ σπουδαιότεροι. Μᾶς τοὺς ἀναφέρει ἐν ἐτοῖς μετὰ τὴν προμετητήσαν καταστροφὴν τοῦ Φορμάνου, δτις πνιγεῖς εἰς πελαγος χρεῶν ἡναγκάσθη νὰ δικόψῃ τὰς παραστάσεις του¹, δ. «Observateur Grec» τῆς 28 Δεκεμβρίου 1841. Πραγματευόμενος δ. συντάκτης τῆς ορθείσης ἐφημερίδος περὶ Ἑλληνικοῦ θέατρου καὶ τῆς ἐνόχου αὐτοῦ ἀνυπαρξίας, καίτοι οἱ λόγοι τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν ἡμέλλουν νὰ γράψωσι καὶ μεταφράσ-

σωσι διάφορα δράματα καὶ κωμῳδίας, ἐπάγγεται τὰ ἐξῆς βαρύονταντα: «Ἡρχισαν μάλιστα νὰ παριστάνωσι μερικὰ ἑλληνικὰ δράματα, δτε Σύμβουλοι τινὲς τοῦ Στέμματος, φύσει ἐπιφρεπεῖς νὰ διαβάλλωσιν ως ἐπικίνδυνα τὰ διποιαὶ δὲν ἐνοούσαν ἐθνικά σημεῖα, συνέλαβον ἀντιπάθειαν καὶ ἐμπόδισαν ώστε νὰ μὴ ἀναπτυχθῇ ἡ τάσις αὐτῆς τῶν πνευμάτων».

Τὴν διαγωγὴν ταύτην τῶν Βαυαρῶν δὲν ἐλησμόνησαν οἱ «Ἐλληνες οὐδὲ μετὰ τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843. «Ο. Πρωτογένες Κηφανῆς» τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1843, ἀγγέλλων τὴν ἐναρξην τῶν Ἑλληνικῶν παραστάσεων, ἐπάγγεται τὰ ἐξῆς: «Τώρα πλέον θὰ θωμαίνει τὸ θέατρον μεσημένον προοδευτικόν μεταξύ τῶν Ἑλληνικῶν παραστάσεων, προσεύθετε τὰς πνιγεῖς τοῦ θέατρου ἐπιτρέποντας τὸν θέατρον τοῦ Φορμάνου, δτις πνιγεῖς εἰς πελαγος χρεῶν ἡναγκάσθη νὰ δικόψῃ τὰς παραστάσεις του¹, δ. «Observateur Grec» τῆς 28 Δεκεμβρίου 1841. Πραγματευόμενος δ. συντάκτης τῆς ορθείσης ἐφημερίδος περὶ θέατρου καὶ τῆς ἐνόχου πάσχοντας Βαυαροφοβίαν, ἐνῷ οἱ Βαυαροί ἐπῆγαν πίσω ἀπὸ τὸν ήλιον, κατὰ τὴν παροιμίαν: «Ἄλλοτε ἐμποδίζοντο αἱ τραγῳδίαι αἱ περιέχουσαι ἐλεύθερα καὶ γενναῖα φρονήματα, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἦτο δοῦλον τότε, καὶ μὲ μάθη ἡ ἐπιτροπὴ δτι οἱ «Ἐλληνες προτιμοῦν τὰς τραγῳδίας τοῦ Βότσαρη, τοῦ Καραϊσκού, τοῦ Τιμολέοντος καὶ τοῦ Ρήγα ἀπὸ τὰ τερετίσματα τῶν κτημάτων τοῦ πρὸς κατόρθωσιν τοῦ σκοποῦ, σήμερον δὲ μένει πέντε, παρευρισκόμενος μάνον εἰς τὰς δημοπρασίας των...» («Τοξότης», φυλλάδ. 5 καὶ 6, 1841).

N. I. ΔΑΣΚΑΡΗΣ

ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΙΚΑ

— Τι ἔκανες χθὲς βράδυ;

— Μηδάνα καὶ διαρκάς... μπάνα.

FRANS HALS
(ΕΚΔΟΣΗ ΟΔΑΝΑΙΚΗ)

Οι "Έφοροι του Νοσοκομείου
της Αγίας Ελισσάβετ"

Ο ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

* ΔΙΗΓΗΜΑ *

Ο 'Ανατόλιος Δυσμᾶς — φιλολαγικό ψευδώνυμο του Ζαχαρία Κοντοθεοδώρου — γύρισε στὸ σπίτι του κάπεως ἀργά, ἐκείνο τὸ βράδυ. Ή μητέρα του κι' ὁ μικρότερος ἀδελφός του ελέχαινε καθίσει πιὰ στὸ τραπέζι, βαριεστισμένοι νὰ τὸν περιμένουν, καὶ τὴ στήμη, ποὺ δ' 'Ανατόλιος, σπρώχνοντας ἀπότομα τὴν πόρτα, μπῆκε στὴν τραπεζαρία, οἱ ἄλλοι βούλοκονταν στὸ φρούτο.

— Μά, παιδί μου, Ζαχαρία μου, τί ὡρα εἶναι αὐτὴ πονόχεσσαι; τοῦ εἴπε δειλά ἡ μητέρα του. 'Εγώ ἐπὶ τέλονς είμαι καὶ γεηά γυναίκα! Θέλω νὰ φάω στὴν ὡρα μου, νὰ ήσυχάσω. Δὲν εἶναι πρώτη φορά, ποὺ τοῦ τὸ λέω.

— Ο 'Ανατόλιος δὲν ἀποκρίθηκε. "Όλα αὐτὰ τὰ μικροβάσανα, ἡ ταττικὲς ὥρες, τὰ τυπικὰ τοῦ σπιτιοῦ, οἱ συγγενικοὶ δεσμοί, ἡ προδηληψίς τῆς οἰκογενείας, τὸν στενοχώροον τοῦ φαινονταν πρόγυματα μικρὰ καὶ ταπεινά, πρὸ πάντων πράγματα «στενά», δῶς συνείδησε νὰ τὰ χαρακτηρίσῃ, μὲ τὴν ἀγαπημένη του αὐτὴ λέξι.

Πέταξε τὸ πλατύ, μαλακὸ καὶ χνουδωτό του καπέλλο ἀπάνω σὲ μία πολυυθρόνα, τὸ πανωφόρι του σ' ἔναν καναπέ, τὰ χοντρὰ γάντια του

σὲ μιὰ ἑταῖροα, διώρθωσε τὰ ἀφθονα μαλλιά του, μὲ τὰ μακρουλά, καλλιεργημένα του δάχτυλα, καὶ κάθισε στὸ τραπέζι. "Ἐφαγε βιαστικά καὶ ἀγόρευτα, ζεψυλλίζοντας μαζὶ ἔνα περιοδικό, ποὺ ἔργαλε ἀπ' τὴ τοέπη του καὶ ποὺ τὸ περιεχόμενό του, καθὼς ἔρριχνε βιαστικές ματιές στὶς σελίδες του, φανητανε νὰ τοῦ κάνῃ ἀηδία καὶ ἀπογοήτευσι.

— Στενά πράγματα, στενά—μουρμούρισε μοναχός του—μικρόψυχα!

Καὶ πέταξε περιφρονητικὰ τὸ φυλλάδιο σὲ μιὰ κώχη.

— Τί είπες, παιδί μου; τοῦ εἴπε γλυκά ἡ μητέρα του.

— Τίποτε, μητέρα, τίποτε...

— Τί φέλεις νὰ πῇ; εἴπεν ὁ μικρότερος ἀδελφός του; Δὲν τοὺς ξέρεις; Αὐτὸς μιλάει μὲ τὸν ἑαυτό του! Ποὺ μᾶς καταδέχεται ἐμᾶς;

— Εσὺ νὰ πνταξεῖς τὴ δουλειά σου! μουρμούρισε δ' 'Ανατόλιος, γυρίζοντας ἀπότομα πρὸς τὸν ἀδελφό του. "Εσὺ είσαι γεννημένος, παιδί μου, γιὰ μπακάλης. Τί νὰ μιλήσω μὲ σένα; Κύταξε νὰ μάθῃς τὰ κολλυβογράμματά σου, γιὰ νὰ

Spyros Kyrgiannis

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΘΡ. ΖΑΪΜΗΣ

ΤΕΩΣ ΥΠΑΓΩΓΕ ΑΡΜΟΣΤΗΣ
* * * ΕΝ ΚΡΗΤΗ * * *

* * * ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ * * *
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

βαστάς τούλαχιστον αύριο τακτικά τὰ τεφτέρια σου!...

Πέτρες τὴν πετσέτα του νευριασμένος και τραβήξει στήν κάμαρά του.

— Μητέρα, πές, σὲ παρακαλῶ, νὰ μου φέρουν τὸν καφέ μου στὸ γραφεῖο μου. Κ' ἀς προσέξῃ αὐτὸ τὸ ζῷο, ἡ ψηφρέτρια σας (μὲ κόθε τρόπο στήν διμιλία του ήθελε νὰ δείχνη πώς ἀπὸ τὸ στίτι μέσα τίποτε δὲν εἶχε σχέσι μαζί του), νὰ μη μου βάλῃ πάλι ζάχαρη. Τὸ εἴπα έκατὸ φορές! Θέλω καφὲ σκέτο...

*
— Εκλεισε δυνατὰ τὴν πόρτα πίσω του, ἀφίνοντας τὴν μητέρα του και τὸν ἀδελφό του, πὸν κυττάζονταν ἀμύλητοι, κουνῶντας τὰ κεφάλια τους.

*

Οταν βρέθηκε μέσα στήν κάμαρά του δ' Ἀνατόλιος, ἀνοίξει τὸ παράθυρο, πὸν ἔβλεπε στὸν ἐλεύθερο κάμπο — ἥταν τὸ ἀγαπημένο του παράθυρο, πὸν τοῦδινε, δπως ἔλεγε, τὶς πλατείες ἀνάπνοες — ἔμεινε λίγα λεπτά ἐκεῖ, ἀνοίγοντας τὸ στήθος του στὶς δυνατὲς πνοὲς τοῦ βορριά, ὑστερα τὸ ξανάλεισε και κάθισε στὸ γραφεῖο του. Ανοίξει ἔνα συγτάρι και τραβήξει κάποια χειρόγραφα.

— Αρχίσε νὰ διαβάζῃ μεγαλόφωνα:

«Οδηγίες στὸν ἑαυτό μου, γιὰ τὸ μεγάλο μου πόθημα... (έδω είχε ἀφῆσε ἀδειο τὸν τόπο τοῦ τίτλου). Συμμορφώσον μὲ τὸ νόημα τῆς τέχνης! Τὸ ποίημά σου πρέπει νᾶχη βάθος, υψος, πλάτος, ἔκτασι. Τὰ δριά του δὲ εἶναι τὸ Ζενίθ και τὸ Ναδίο, ἡ Ἀνατόλη και ἡ Δύσις. «Ἄπ' τὸν Οὐρανὸ στὸν Ἀδη διὰ μέσου Γῆς». Μέσα του πρέπει νὰ χωρέσῃ τὸ Ἀπειρον, ὡς συνασθηματικὴ σύλληψις και ὡς φιλοσοφικὴ ἔννοια. Θέμα του κάριο ἡ Μεγάλη Ζωή, ἡ Ζωή στὰ ψυχὴ και στὰ βάθη, οἱ Κόσμοι ποὺ τοιχυρίζουν στὸ χάος, μὲ τὸν ἔρωτές τους, τὰ μίση τους, τὴ Μοῖρα τους. Τίποτε μικρόχαρο, ταπεινό, ἀνθρώπινο... Πρόσεξε το καλὸ ἀνέρ, κυττάζοντας νὰ μὴν παρασυρθῆς σὲ ταπεινοὺς λυρισμούς. Πρόσωπά του οἱ Πλανήτες, οἱ «Ηλιοί, οἱ Κομῆτες, δ' πολύψυχος Γαλαξίας. Βούτηξε μέσα στὴν ψυχὴ τους και βγάλε τὰ μυστικά τους και σύνθεσε τὴν τραγῳδία τους. Ο ἀνθρώπως εἶναι τὸ ταπεινὸ μόριο τῆς ψῆλης, πὸν θὰ μείνη ἀσύλληπτο ἀπ' τὰ ἐποτατικὰ μάτια σου. Γιατί, μὴν ἔχηντες, δτι ἡ δρασίς σου πρέπει νὰ ξετυλίχθῃ στὸ βαθμὸ ἐκεῖνο, πὸν θὰ μπορούσαι μὲ τὸν ὄνομάσουμε «Υπερόρασι. «Οταν δηλισθῆς λοιπὸν μὲ τὴν «Υπερόρασι, δlk τὰ ταπεινὰ και τὰ μικρόχαρα θὰ σύρουν γιὰ σένα. Δεν θὰ βλέπῃς μπροστά σου, παρὰ δτι βλέπει ἔνας Θεός ἀπ' τὸν «Εβδομούς Οὐρανούς. Καθετί, πὸν δὲν

εἶναι τούλαχιστον Ὁκεανός, Ἡλιερος, Καταρράκτης, θὰ εἶναι ξένο γιὰ σένα. Η μικρότερη ὑπαρξία τὰ Ίμαλαία, γιὰ τὴν ποίησί σου. Ο Κατακλυσμὸς ἔνα παιγνίδι. Ο Σεισμὸς παλμός σου. Η τοικυμίες τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἔρωτικό σου φλέρτ. Στεναγμός σου δ' στεναγμός ἐνδὲς Βεζουβίου. Ξέχασε τὸ κάθε τι, πὸν τὸ λάτρευσε ὡς τῶρα διόσμος γιὰ Ποίησι και Τέχνη. Απ' τὴ δικῇ σου Τέχνη θὰ ἔξορισθῇ ἡ ταπεινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων — ἔδω δ' Ἀνατόλιος διώρθωσε τὸ κεφαλαῖο «Ἀλφα και τῶκανε μικρὸ — τὰ πάθη του, ἡ ἀγάπη του, οἱ καύμοι του, ἡ ἀγωνίες του, καθετὶ πὸν ἔκανε τὴ χαρὰ τῶν Φιλισταίων τοῦ παληοῦ καιροῦ. Η γυναίκα — δ' Ἀνατόλιος ἔσβυσε κι ἀποδὼ τὸ κεφαλαῖο Γάμα, πὸν τοῦχε ξεφύγει κατὰ λάδος — ἡ γυναίκα, πὸν ἔθρεψε δλους τοὺς μικρόχαρους ποιητές, δὲν ὑπάρχει πιὰ γιὰ τὴν τέχνη σου. Σβύσε την! Γυναίκα μένει γιὰ σένα ἡ Μεγάλη Μήτρα τῆς Δημιουργίας, ἡ Πότνια Μήτηρ, ἡ Γαῖα! Βάλε την νὰ ἔρωτευθῇ μὲ τὸν «Ηλιο, σ' ἔνα ἀγαλασμα ἀνεπάντερο, μὲ σπασμοὺς ἡδονῆς, πὸν θὰ γκρεμίζουν κόσμους δλόγυρα. Κάτι τέτοιο τέλος πάντων!..» Ετσι θὰ χαράξῃς τὰ σύνορα τῆς δημιουργίας σου. Μέσα στὰ σύνορα ταῦτα χύσε τὴν ψυχὴ σου, τὸν στίχο σου, τὸν ρυθμοὺς σου — δ' στίχος σου κι' ὁ ρυθμός σου μὴν ἔχηντες πῶς θάχη ἔνα γιγάντιο περπάτημα, πὸν δὲ θὰ υμίζῃ τίποτα ἀπ' τὸν παληό, χιλιοπατημένο δρόμο — και βγάλε τὸ μεγάλο κοσμογονικὸ ἀριστούργημα. . .»

*

Ο Ἀνατόλιος Δυσμᾶς ἀφησε μ' εὐλαβητικὸ κίνημα τὸ χειρόγραφο ἀπάνω στὸ τραπέζιο ἀκούμπτησε τὸ κεφάλι του στὶς δυσ του παλάμες κ' ἔμειν' ἔτσι σκεπτικὸς πολλὴ δρα. Ζητοῦσε νὰ συλλάβῃ, στερεὰ και δυνατά, τὰ μεγάλα και κύρια σημεῖα τῶν κοσμογονικῶν συνδομῶν, μέσα στὰ δποῖα ἔπερπετε νὰ κινηθῇ ἡ ἔμπνευσης του. Η Ἐμπύριος, σκέφθηκε γιὰ μιὰ στιγμή, ἔνα σύνορο, ἡ Ἀτλαντὶς στὰ βάθη τοῦ Ὁκεανοῦ, ἀλλο. Εσύρε μιὰ νοητὴ κάθετη γραμμὴ κ' ἔδεσε τὰ δυὸ σημεῖα. Επῆρε ὑστερα τὸν δύο Πόλους, ἔσυρε μιὰ δριζόντια γραμμή, ἀπ' τὸν Βόρειο στὸν Νότιο, κ' ἔδεσε πάλι τὰ δύο νέα σημεῖα... Κάποιες ἀμφιβολίες τὸν ἐνοχλούσαν γιὰ τὴ μαθηματικὴ κι ἀστρονομικὴ ἀκρίβεια τῆς ἔργασίας του αντῆς και τὰ σύνορα τῶν δύο Πόλων τοῦ φαίνονταν στενά, γιατὶ ἔτσι περιώριζε τὴν ἔμπνευσή του μονάχα στὸν πλανήτη μας, ἐνῷ πάλι τὸ μυδολογικὸ σημεῖο τοῦ Ἐμπύριον τοῦ ἀρεσε, σὰν ἔνα δραστικὸ σύνορο μέσα στὸ ἀπειρο, δπως τὸν ὄρεσε και ἡ μυθολογικὴ Ἀτλαντὶς, βουλιαγμένη στὰ βάθη τοῦ

«Ωκεανοῦ, ἡ ἔνωσι δμως ἐνδὲς σημείου τοῦ ἀπειρον μ' ἔνα σημεῖο τοῦ πλανήτη μας τοῦ φαντατόντας καπτως ανθαίρετη. Η φαντασία του ηθελε, ἀν ἥτανε βολετό, νὰ βοῇ τέσσερα ἀστρονομικὰ σημεῖα μέσα στὸ ἀπειρο και νὰ τὰ ἐνώσῃ, χαράζοντας ἔνα μαθηματικὸ κύκλο γύρω τους, ἔναν κύκλο ποὺ τὸ κέντρο του θὰ ἥτανε ἡ Γῆ μας. Τὰ λίγα πρόγματα δμως, πὸν θυμότανε ἀπ' τὴν Κοσμογραφία τοῦ Γυμνασίου, δὲν τὸν βοηθούσανε. Αποφάσισε λοιπὸν νὰ σταματήσῃ προσωρινὰ τὴν ἔργασία του και νὰ μελετήσῃ λίγη Αστρονομία, μολονότι τοῦ εἰδους αὐτοῦ ἡ σοβαρότης μελέτες τὸν κούραζαν και τὸν ἀποδῶ τὸ κεφαλαῖο. Γάμα, πὸν τοῦχε ξεφύγει κατὰ λάδος — ἡ γυναίκα, πὸν ἔθρεψε δλους τοὺς μικρόχαρους ποιητές, δὲν ὑπάρχει πιὰ γιὰ τὴν τέχνη σου. Σβύσε την! Γυναίκα μένει γιὰ σένα ἡ Μεγάλη Μήτρα τῆς Δημιουργίας, ἡ Πότνια Μήτηρ, ἡ Γαῖα! Βάλε την νὰ ἔρωτευθῇ μὲ τὸν «Ηλιο, σ' ἔνα ἀγαλασμα ἀνεπάντερο, μὲ σπασμοὺς ἡδονῆς, πὸν θὰ γκρεμίζουν κόσμους δλόγυρα. Κάτι τέτοιο τέλος πάντων!..» Ετσι θὰ χαράξῃς τὰ σύνορα τῆς δημιουργίας σου. Μέσα στὰ σύνορα ταῦτα χύσε τὴν ψυχὴ σου, τὸν στίχο σου, τὸν ρυθμοὺς σου — δ' στίχος σου κι' ὁ ρυθμός σου μὴν ἔχηντες πῶς θάχη ἔνα γιγάντιο περπάτημα, πὸν δὲ θὰ υμίζῃ τίποτα ἀπ' τὸν παληό, χιλιοπατημένο δρόμο — και βγάλε τὸ μεγάλο κοσμογονικὸ ἀριστούργημα. . .»

Στριώθηκε ἀπ' τὸ γραφεῖο του και τράβηξε πρὸς τὸ παράθυρο. Τὸ τέντωμα αὐτὸ τῆς φαντασίας του τὸν είχε ζαΐσει κι ἔνοιωθε τὰ μηλίγγια του νὰ χυποῦν, μ' ἔνα ρυθμὸ γόηγόρο, σὸν νὰ τοῦ βραδοῦσαν σφυρίδες στὸ κεφάλι. «Ανοίξε τὸ παράθυρο — τὸ δγαπημένο του παράθυρο, πούβλεπε στὸν ἐλεύθερο κάμπο — και παρακάλεσε τὴν ἔναστρη Δεκεμβριανὴ νύχτα νὰ τοῦ δροσίσῃ μὲ τὶς πνοές της τὸ ἀναμμένο τοῦ μέτωπο. Και φαινότανε νὰ νῦποφέρῃ πολύ... Ζύγωναν τῶρα τὰ μεσάνυχτα και μιὰ βαθειά, μωτικὴ σιωπὴ στάλαξε σὰ φωτεινὴ καταχνιά ἀπὸ τὸ στερεόματα ἀπάνω στὸν ἥσυχον ὑπνο τοῦ κάμπου. «Αξαφνα ἥχοι κιάνουν, πὸν πλέκανε ἔνα εῦθυμο τραγουδάκι ἐπιμεωρήσεως, μέσα στὰ σοβαρὰ μυστήρια τῆς νύχτας, τοῦ τάραζαν τὸν ρυθμὸ τῶν ἔρωτα σου. Θ' ἀγαπήσῃς τὸ παράθυρο του. Και φαινότανε νὰ νῦποφέρῃ στὸ τελευταῖο κατεβατό:

— Sursum Corda!

Τίναξε τὴν πυκνὴ τοῦ χαίτη μέσα στὸν ψυχρὸν ἀερὸ τῆς Δεκεμβριανῆς νύχτας, νψωσε πάλι τὰ μάτια του πρὸς τὸ στερεόματα και φώναξε:

— Sursum Corda!

«Η δωρία νεανικὴ φωνὴ ἀντήχησε μέσα στὴ σιγολιὰ τῆς νύχτας.

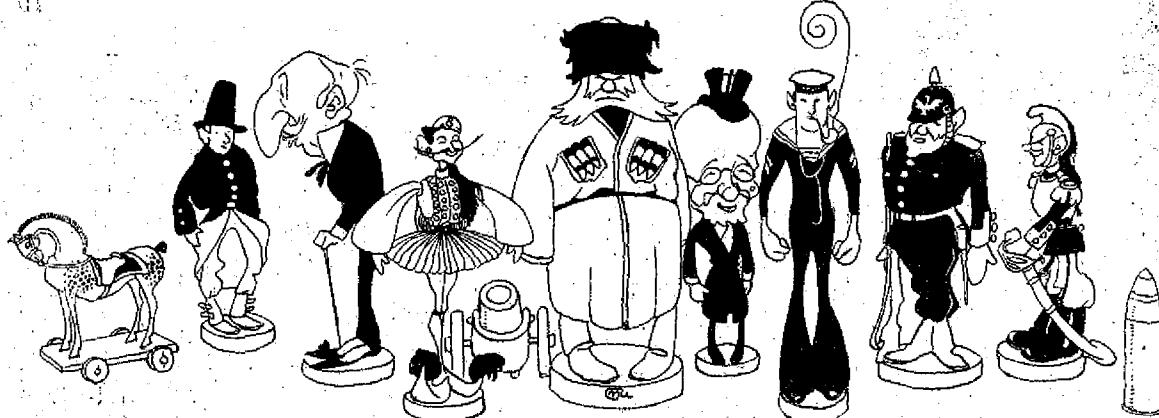
— Sursum Corda!

«Εκλεισε τὸ παράθυρο και ξαναγύρισε στὸ γραφεῖο του. Κάθισε θεληματικά, τράβηξε τὸ χειρόγραφο τῶν «Οδηγιῶν στὸν Εαυτό μου» κι ἀρχίσε νὰ γράψῃ στὸ τελευταῖο κατεβατό:

— «Ο Ερωτας! Αναγκαῖος βέβαια γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ποιητῆ. Άλλα ποιός «Ερωτας; Ο Ερωτας ποὺ κυβερνάει τὸ χρόνο τῶν κόσμων. Θ' ἀγαπήσῃς λοιπὸν και θὰ τραγουδήσῃς μεγαλόστομα τὸν ἔρωτα σου. Θ' ἀγαπήσῃς ἔναστρη Δεκεμβριανὴ νύχτα, τὴ μεγάλη Μήτρα τῆς Δημιουργίας. Αντὴν θὰ εἶναι ἡ ἔρωτενη σου κι ἀντεραστής σου δ μεγάλος Ηλιος. Θὰ τὴ σφίξῃς στὴν ἀγαλιά σου, θὰ τῆς φιλήσῃς στὰ κελλῆ την Αἰλώνιαν. Ανοίξει και θὰ γονιμοποιήσῃς μὲ τὴν τὸν Ανθρωπόθεον! Ο Ανθρωπόθεος! Αντὸς θὰ εἶναι δ σκοπὸς τοῦ μεγάλου σου κοσμογονικού ποιηματος, δ καρπὸς τοῦ ἔρωτα σὸν μὲ τὴν Παρθένα — Γῆ. Κλείσε λοιπὸν στὴν ψυχὴ σου τὸν ἔρωτα τῆς και θὰ νοιώσῃς ν ἀναβρύσουν μέσα σου ὅλες ἡ πηγὲς τῆς δημιουργίας...»

Επῆρε τὸ μεγάλο τετράδιο, πὸν τὸ είχε φανερό μὲ στερεὲς νευρές, γιὰ νὰ δεχθῇ τὸ κοσμογονικὸ του ποιηματο, και χάραξε στὴν πρόστη του σελίδα τὸν δριστικὸ τίτλο: ΑΝΘΡΩΠΟΘΕΟΣ. Εσφιξε ὑστερα μὲ τὶς δυσ τοῦ παλάμες τὰ μηλίγγια του, πὸν τὰ σφυροκοποῦσε ἡ ἔμπνευσις, και κλείνοντας νοερὸ στὴν ἀγαλιά την γεμάτη δάκρυα, τὸ κεφαλάκι του, ποὺ γελοῦσαν πάντα τρελλά, ἀκόμα και οὖν ἥτανε γεμάτα δάκρυα, τὸ κεφαλάκι της μηλίγκια του, ποὺ γελοῦσαν πάντα τρελλά, ἀκόμα και στὴν ἀγαπητὴν διηγήσην της πεισματάριη δπτασία! Τὸ μικρὸ ἀνήσυχο κεφαλάκι, μὲ τὸ φωτεινὸ πρόσωπο, μὲ τὰ μάτια ποὺ γελοῦσαν πάντα τρελλά, ἀκόμα και στὴν ἀγαπητὴν διηγήσην της πεισματάριη δπτασία! *

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΒΑΝΑΣ

ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΑΙ Εορταὶ τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου Ἐτούς διεξήχθησαν μὲ πολλὴν εὐθυμίαν εἰς δλας τὰς τάξεις, χάρος εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν συγκέντρωσιν κόσμου εἰς τὴν Πρωτεύουσαν. Ἐξαιρετικὴν μάλιστα προσέδωσε φαιδρότητα ἑρέτος ἡ ἀλησμόνητος φθῆνεα τῶν τροφίμων, ἡ ἐπελθόντα κατόπιν τῶν ἐπανειλημμένων ἀστυνομικῶν διατιμήσεων. Οὕτω ὁ οὔρμος ἐποιησκοήσεις καθ' δλας τὰς ἄγιας ἡμέρας τὰ φαρμακεῖα τῆς πόλεως ἀγόραζων δρεστά γραμμάρια κρέστος ἐγγώση θέτει διὰ διμήλος ἔνεντι κεφαλαιούχων ἥγορασεν ἔνα γάλον.

*

ΔΙΑΔΟΓΟΙ μεταξὺ τοῦ ἀκροατηρίου :

— Νομίζω δτὶ διὰ νὰ ἔλθῃ κόσμος πρέπει νὰ παύσουν αἱ διαλέξεις...

— Γιατί;

— Διάτι ἡ σιγή... πόσμον φέρει.

*

ΤΑ ἐλληνοτουρκικά διένυνται πάλιν παρ' δλος των τός φυλικάς διαβεβαιώσεις, οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔπαυσαν νὰ καταδιώκουν τοὺς Ἑλληνας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ νὰ καθιστοῦν τὴν ζωὴν τῶν ἀφόροτον. Κατόπιν τῶν διωγμῶν αὐτῶν, δλοι οἱ διμογενεῖς ἔρχονται ἐδῶ διὰ πόλεις τὸν ἀέρα τῆς Ἐλευθερίας καὶ νὰ διανεμηθοῦν μὲ τοὺς ἔλενθέδους τὰ βάρη τοῦ Προσπολογισμοῦ. Οὕτω ἡ ζωὴ των, ἔως χθὲς ἀφότος, γίνεται φορολογημένη καὶ μὲ τὸ παραπάνω.

*

ΑΝ ἔλειψεν δικαὶος ἀπὸ τοὺς φιλέορτους Ἀθηναίοις ἡ στερεὸς τροφή, δὲν ἔλειψεν ἡ πνευματική. Τούγαντιον μάλιστα. Μετό τὴν διάλεξιν τῆς κ. Καζαντζάκη, ἀφθονία διμιητῶν πορῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα τῆς αίθουσῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, διδάσκουσα τὸ φιλόμουσον ἀκροατήριον, τὸ διόπτον συνέρρευσε τόσον ἀφθο-

ΜΑΖΙ δικαὶος μὲ τοὺς Τούρκους τὸν αὐτὸν καὶ ὀργιώτερον διωγμὸν ἤρχισαν κατὰ τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου καὶ οἱ Ἀλβανοί. Εὐτυχῶς ἡ Κυβέρνησις ἐπόλλαβεν ἔγκαιρως, καὶ μόλις ἐγνώσθησαν αἱ πρώται ταραχαὶ ἔστειλεν εἰς τὸ Δυρράχιον τὴν «*Υδραν*», τὰς «*Σπέτσας*» καὶ ... τὸν «*Ψαρούνταν*».

ΣΚΝΙΠΑ

ΚΑΛΑΝΤΑ

*'Αρχιμητρὶα κι' ἀρχιχρονία
καινούργιος μπάνει χρόνος,
ἡμον μαζὶ σου τὸν παλῆρο,
καὶ τώρα εἶμαι μόρος.*

*'Αρχιμητρὶα κι' ἀρχιχρονία,
Καλαντα λέμε
στα νειάτα ποῦ κυλοῦν γοργά
ἀντὶ νὰ πλατίσ...*

ΟΡΕΣΙΒΙΟΣ

*'Αρχιμητρὶα κι' ἀρχιχρονία
ἀσπρίζουν τὰ μαλλιά μας
καὶ κατανήσαν περούνα
τὰ χτεσινὰ φιλιά μας.*

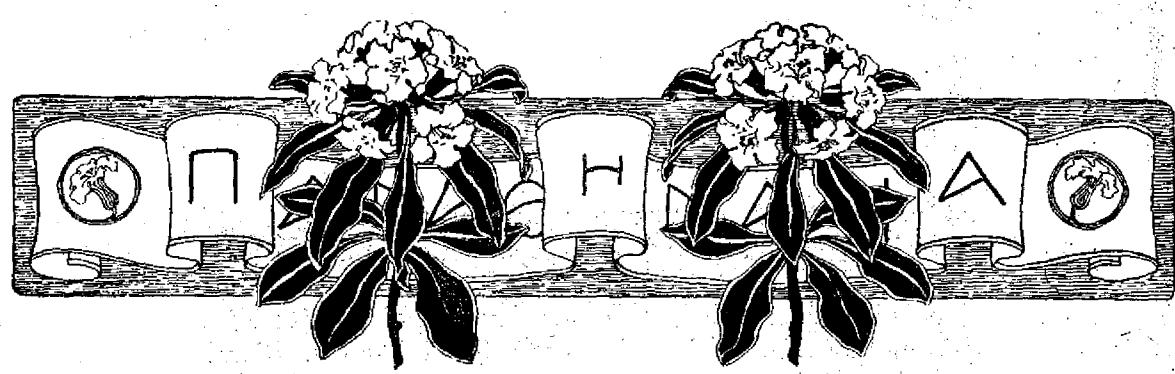

Ο Γάλλος. Άνολγο μὲ χίλια.

Ο Γερμανός. Νὰ γίνουν 1870.

Τὸ Κοράκι. Καὶ ... τὰ φέτα σας!

Ιωάννης Κορακόπουλος

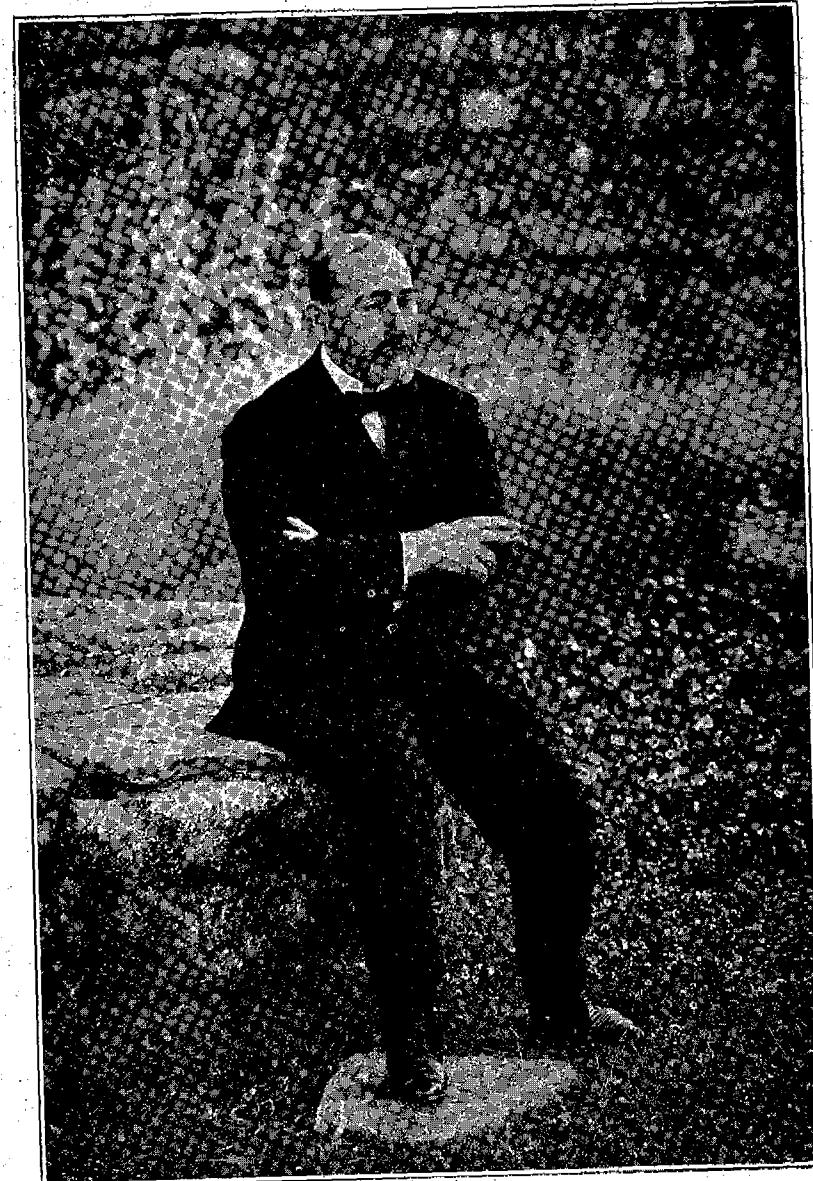

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ,,

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ προκηρύσσουν Δραματικὸν Διαγωνισμόν, εἰς τὸν ὅποιον δύνανται νὰ ὑποβληθοῦν ἔργα μονόπρακτα ἢ δίπρακτα, κωμῳδίαι, δράματα, ἔμμετρα ἢ πεζά.

1. Τὰ ἔργα θὰ στέλλωνται διὰ συστημένου φακέλλου πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ (Δραματικὸς Διαγωνισμός). Θὰ ἔχουν ἀντιγραφῇ μὲ καλὸν γραφικὸν χαρακτῆρα ἢ μὲ γραφομηχανήν. Δὲν θὰ φέρουν ὄνομα συγγραφέως, ἀλλὰ ἥττον, ἀπόφθεγμα, σημείωσιν ἢ σφραγίδα, οὕτως ὥστε νὰ δύνανται νὰ ξητηθῶσιν ἀσφαλῶς βραβευόμενα ἢ μή. Ἔκαστος διαγωνιζόμενος ὀφεῖλει νὰ εἶναι πρὸ τοιῶν τούλαχιστον μηνῶν συνδρομητὴ τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ.
2. Τὰ ἔργα θὰ κρίνῃ ἐπιτροπή, τῆς ὅποιας τὰ μέλη θὰ γνωσθοῦν ἕνα μῆνα πρὶν ἢ ἔκπνευσῃ ἢ προθεσμία τοῦ Διαγωνισμοῦ.
3. Βραβεῖα δοζόνται Δραχμαὶ 400 διὰ τὸ πρῶτον, 150 διὰ τὸ δεύτερον καὶ 100 διὰ τὸ τρίτον. Τὰ βραβευθησόμενα ἔργα θὰ παρασταθοῦν, τῇ φροντίδι τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐνδὸς τῶν ἐν Ἀθήναις θεοινῶν θεάτρων, τῶν συγγραφικῶν ποσοστῶν κρατουμένων κατὰ τὰς δύο πρώτας τῶν παραστάσεις, ἵνα χρησιμεύσουν πρὸς δημοσίευσιν τοῦ πρῶτον βραβευθέντος. Τῆς πρώτης παραστάσεως θὰ προηγηθῇ ὅμιλα τοῦ κατὰ τὸν Διαγωνισμὸν εἰσηγητοῦ.
4. Δίδεται προθεσμία μέχρι τῆς 30^{ης} Μαΐου 1915.

ΤΑ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ"

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΤΕΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ
ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ * * *

* * ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΗΣ * *
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το νέον έτος ενδισκει τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ νέαν ὁργάνωσιν. Αἱ κοίσμοι ήμέραι, τὰς δόπιας εὐθυτενῆς παρηγένθεν ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων διτινα ἐσκόρπισε παντοῦ δι πανευρωπαϊκὸς πόλεμος, ἔχοησίμευσαν εἰς αὐτὴν διὰ ν' ἀνακτήσῃ περισσοτέραν ἐπιβολὴν καὶ ἀκμαιότερα θεμέλια, καὶ ή κοινὴ ἐπ' αὐτὴν ὑπόληψις ἐδραΐθη ἔτι μᾶλλον μετὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπελθοῦσαν

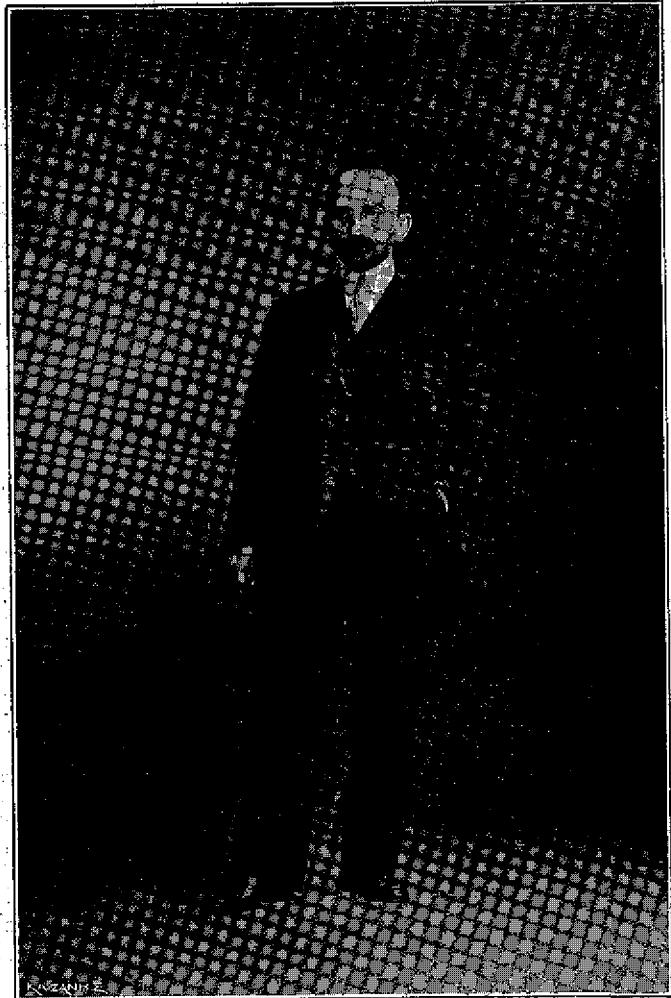
μεταπολίτευσιν. Διότι, ὡς σοφὸς φιλάργυρος, ή Ἑθνικὴ Τράπεζα, ἐφρόντισε νὰ συλλέξῃ καὶ πρατήσῃ δι' ἑαυτὴν δι, τι ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἔξειχε καὶ δι, τι ἐν τῇ Τραπέζῃ ἀνέδειχθη διὰ νὰ σχηματίσῃ τὰς κορυφὰς ἀπὸ τῶν δόπιων πρώτη φωτίζεται. Καὶ ἔταξε Διοικήσην τῆς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Ζαΐμην, τὸν λευκὸν πολιτευτὴν τῆς Ἑλλάδος, τὸν συνετὸν Υπατὸν Αρμοστὴν τῆς Κορήτης, καὶ Συνδιοικητὴν τῆς τὸν κ. Γεώργιον Χρηστάκη Ζωγράφον, μίαν σπανίαν ἑθνικὴν φυσιογνωμίαν, καὶ Υποδιοικητάς, δύο ἀληθινὰ τέκνα τῆς, τὰ δόπια, μετὰ πολυετεῖς ὀραίους ἀγῶνας καὶ μόχθους ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τῆς, ἐβράβευσε: τὸν κ. Ιω. Δροσόπουλον καὶ τὸν κ. Δημ. Μάξιμον, τοὺς μέχρι πρό τινος Διευθυντάς τῆς.

ΙΩ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν δεκαοκτατής, ὡς βιοηθός ἐν τῷ Λογιστηρίῳ τοῦ Ὑποκαταστήματος Λαμίας, μὲ μισθὸν δραχμῶν 90. Δὲν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ οὔτε ἰσχυρὰς προστασίας, οὔτε ἔξαιρετικὰ ἐφόδια. Τὰ μέσα του, ή ἡλικία του καὶ ή ἐποχὴ ἐκείνη (1888) δὲν τῷ παρέσχον τὸ πλεονέκτημα τοῦτο. Ἄλλ' ἐκόμιζε προνομιούχον πνεύμα, αὐτοπεποίθησιν καὶ δύκον θελήσεως, ητις δὲν ἐγνωφρίζει καλύματα καὶ δυσχερείας. Σύντονος καὶ πεφωτισμένη ἔργασία ἐν φιλοπονίᾳ ἔξικνον μέχρις αὐτοδυσίας, ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἐπίδοσις εἰς τὸ ἔργον του ἔσχον ὡς μόνην ἴκανοποίησιν, μετὰ δλόκηρον ὀκταστίαν, τὴν μετάθεσίν του εἰς τὴν Κεντρικὴν ὑπηρεσίαν. Κατὰ τὸ μαρδον τοῦτο διάστημα ἡ μισθοδοσία του εἶχεν αὐξῆσθαι κατὰ δισκαλά!! Ἡτο ή στενόχωρος τότε ἐποχὴ, καθ' ήν ή

Τράπεζα, λόγῳ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κρατούς, μεθ' οὐ ἐκ μακρᾶς παραδόσεως συνέδεσε τὴν τύχην τῆς, εἰχεν ἐπιβάλει εἰς τὸν ὄργανομόν της μέτρα φειδόντες καὶ οἰκονομιῶν. Ἡ μίκρα ἀλλως τε θέσις, ἦν τότε κατείχεν δι. Δροσόπουλος, δὲν παρείχει πρόσδιφορον ἔδαφος ἀναπτύξεως τῶν ἔξαιρετικῶν του ἴδιοτήτων. Μόλις κατὰ τὸ ἔτος 1902 ἐγένετο ἐπιθεωρητής, μὴ ἀποδεχθεὶς τὴν προσφερούσαν αὐτῷ θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑποκαταστήματος Ἀγρινίου. Ἄλλ' ή ἴκανότης του ἀνεφάνη κυρίως ἐν τῇ θέσει τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ἦν κατέλαβεν, ἐν ἔτει 1908. Ἡνοίχθησαν πρὸ αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀμερίστου ἐμπιστούσης δι' ής περιεβάλλετο ὑπὸ τῆς Διοικήσεως, εὐρεῖς οἱ ὅριζοντες τῆς δράσεως καὶ ή ὑπερόχη τοῦ ἐπεβλήθη. Είχε χρησιμοποιήσει δλον τὸν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης χρόνον εἰς ἐνδελεχεῖς μελέτας νομίκας καὶ οἰκονομολογικάς, καὶ ἡλικεν οὕτως ἡ σπουδὴ ἵνα συμπληρώσῃ προνόμιούχον φύσιν, συντελεσθεῖσης οὕτω τῆς τραπέζικῆς αὐθεντίας, ητις καλεῖται Δροσόπουλος. Σεμνὸς ὅμως καὶ ἀποφεύγων ἐκ χαρακτήρος τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὸν θόρυβον πέριξ τοῦ ὄντιμάτος του, δὲν είχε γνώστας τῆς δράσεως τοῦ ή μόνον τοὺς προσκειμένους εἰς τὴν Τράπεζαν, οἵτινες ἔκτοτε διέβλεπον ἐν αὐτῷ τὸν μέλλοντα νὰ γεφυρώσῃ τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς Διοικήσεως. Προσηγήνης καὶ μειλίχιος πρὸς τοὺς συναδέλφους του καὶ ὑποδεεστέρους του ἐν τῇ ἑραρχίᾳ, εἰχεν ἐπισπάσει τὸν ἐκ τῆς ἀναγνώρισεως τῆς ὑπερόχου ἀξίας του ἀληθῆ σεβασμόν, λατρευόμενος κυριολεκτικῶς δπ' αὐτῶν. "Ατεγκτος ἐν τῇ προασπίσει τῶν συμφερόντων τῆς Τραπέζης καὶ διαχειριστῆς αὐτῶν ἐν φασιγή ἐντιμότητι, ἀποτελῶν ὑπόδειγμα λειτουργοῦ ὑπηρεσίας; δίκαιος καὶ ἀκέραιος ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν τόσων ἀκανθωδῶν προσωπικῶν ζητημάτων, ὃν ἐπὶ μακρὸν ἦτο δι πρηγητής, πολύτιμος ὑπηρεσιακός σύμβουλος τῆς Διοικήσεως εἰς τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς Τραπέζης, ἐργάτης προόδου ἐν τῷ ὑπηρεσιακῷ ὄργανοισμῷ αὐτῆς, ἦτο δ. ἐνδεδειγμένος διὰ τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης διατην ἐκρίθη ἀναγκαία ή ἴδρυσις τοῦ θεσμοῦ τούτου ἐν ἔτει 1911.

Κατὰ πόσον ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις

ΙΩ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

τῆς θέσεως ταῦτης, ητις ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον ἀλλὰ καὶ σπουδαιότερον πρίττριον διὰ τὰς ἔδρας τῆς Διοικήσεως, δεινήνει η ἀπόφασις τῶν μετόχων καὶ ή ἔγκρισις τῆς Κυβερνήσεως, αἴτινες ὑνεδειξαν αὐτῶν ἐν τῇ θέσει τὴν δοπιάν ἐλάμπουνταν αὶ προσωπικότητες τοῦ Κεχαγιᾶ καὶ τοῦ Βασιλείου.

Ο Δροσόπουλος ἀνέδειχθη ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἀνέδειξε τὴν ὑπηρεσίαν. Είναι γενικώτερον εἴντυχες τὸ γεγονός δτι δογματισμοί, οἷοι τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης, παρουσιάζονται αὐτάρκεις ἐν τῇ ἀναδειξει τῶν διοικητῶν αὐτῶν. Οὗτοι, ἐκ τῶν σταλάγχων τῆς θεσμοῦ τούτου ἐποντούσιαστοι, παρουσιάζονται συνυφασμένοι πρὸς τὰς παραδόσεις, τάσεις καὶ σκοπούς τῶν ἴδρυμάτων, ἐν γνώσει δὲ προσώπων καὶ πραγμάτων, ἐξ οὐ

εξασφαλίζεται ή δέουδα ἐν παντὶ διαχείρισις τῶν ξητημάτων αὐτῶν.

Ο κ. Δροσόπουλος δύναται ν' ἀποτελέσῃ παραδειγμα αὐτοδημιουργίας. Ισως τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν καλύτερον χαρακτηρισμὸν τοῦ νέου Ὑποδιοικητοῦ τοῦ μεγάλου μας πιστωτικοῦ ἰδρυματος. Ας χαιρετίσωσι τὸ γεγονός τῆς ἐλλογῆς του ίδιαιτέρως ἐκεῖνοι, οἵτινες στηρίζουσι τὴν ἀνάδειξιν αὐτῶν εἰς τὰς ίδιας των μόνον δυνάμεις.

ΔΗΜ. ΜΑΞΙΜΟΣ

Ο νέος Ὑποδιοικητής εἶναι μόλις τεσσαρακονταετής, ἀριθμῶν 23 ἔτῶν πεφωτισμένην ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ. Ἡρέστο τοῦ σταδίου του μετὰ ἀνδελεχεῖς σπουδᾶς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, διορισθεὶς δὲς βοηθὸς τοῦ Ὑποκαταστήματος Σπάρτης, ἀλλ' ὑπηρέτησεν ἔκτοτε παρὰ τῷ Ὑποκαταστήματι Πατρῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1911, ὅτε ἐκλήθη νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης.

Ἡ δρᾶσις τοῦ κ. Μαξίμου ἐν τῷ Ὑποκαταστήματι Πατρῶν ἀποτελεῖ τὸν φωτεινότερον σταθμὸν ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ μεγαλυτέρου τούτου Ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Καὶ ποὺν εἰσέτι ἀναδειχθῇ Διευθυντής αὐτοῦ, ἀπλοῦς ἀκόμη ὑπόληλος, ἀπετέλει, γλωσσομαθέστατος καὶ ἐν ζηλευτῇ ἐπιδόσει, τὸν στύλον τῆς ὑπηρεσίας, κατοι νεώτατος ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ. Οτε δὲ ἀπεφασίσθη ἡ ἴδρυσις τῆς Τραπέζης Κρήτης πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς πολυπαθοῦς νήσου, ἡ Διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐστόραφη πρὸς τὸν Μάξιμον, δῆν ἐχρησιμοποίησεν ἐν τῇ προταραδασκεναστικῇ ἐργασίᾳ, καθ' ἥν ἐδόθη ὁ τόνος τῆς περαιτέρῳ δράσεως, ὑφ' ὃν ἦν δρῶθι τὸ ἰδρυμα τοῦτο. Ο κ. Μάξιμος ἐπίσης ἐχρησιμοποίησεν ὑπὸ τοῦ τότε ὑποδιοικητοῦ ἀειμνήστου Βαλαωρίτου ἐν τῇ μελέτῃ τῆς συγχωνεύσεως τῆς Πονικῆς Τραπέζης, ὅταν ἐσκοτεῖτο αὐτή ἐτε 1902.

Εἶχεν ἀποθῆ πλέον ὁ ἀνδειγμένος διὰ τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑποκαταστήματος Πατρῶν, ἥν κατέλαβεν ἐν ἔτει 1903, ἀποτελέσας τὸν νεότερον τότε Διευθυντήν, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου τὸ γραφεῖον τοῦτο προηγεῖτο ἐν τῇ σειρᾷ καὶ τῇ δράσει τῶν λοιπῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπέζης. Τῷ ἐδόθῃ τότε ἡ εὐκαιρία νὰ πραγματοποιῇση ὅλας ἐκείνας τὰς ίδεας ἃς εἰς πεφωτισμένας ἐκένεσεις πρὸς τὴν Διοίκησιν εἶχεν ἀναπτύξει περὶ τῆς δεούσης δράσεως τοῦ Ὑποκαταστήματος, ἥν ἐνεδείκνυεν ἡ προνομούνχος θέσις αὐτοῦ. Ή συγχριτικὴ μελέτῃ τῶν ἐργασιῶν παρουσίαζεν ὅγκωδεις αἰδησεις, πραγματοποιουμένας ἐν πεφωτισμένῳ συστήματι τάξεως, δρά-

σεως καὶ ἐπιστήμης, ὅπερ ἀνήγαγε τὸ Ὑποκαταστήματα. Πατρῶν εἰς περιωτὴν ἰδρυμάτος, διναμένου νὰ θεωρηθῇ ὡς πρότυπον. Ο κλάδος ίδιως τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, δὲ ἔνως τότε τεκνός σχεδόν, ἀνεπτύχθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀποτελέσῃ παραδειγματικός ἀποδοσεῶς τραπεζικῆς ἐργασίας δταν ἀντη ἐρείπεται ἐπὶ ἀσφαλοῦς βάσεως. Η τοιαῦτη κατεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν ἔσχεν, ὡς εἰκός, ἀποτέλεσμα οὐ μόνον τὴν παραγωγὴν ὅγκων κερδῶν διὰ τὴν Τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ τὴν προσαγωγὴν τῶν πλουταρχαγγικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου ἔκεινον.

Τέλειος γνῶστης τῶν πολυπλόκων σταφιδικῶν ξητημάτων, εἰργάσθη ἀνενδότως πρὸς ἐμφύχωσιν τοῦ στενόντος σταφιδεμπόρου, ὅπερ τοιούτους κλονισμούς, λόγῳ τῆς κρίσεως τοῦ πολυτίμου διὰ τὴν χώραν προσιόντος, εἰχεν ὑποστῆ, ὥστε νὰ καταρρεύσωσιν ἐξ αὐτῶν παμμέγιστοι ἐμπορικοὶ Εἶναι. Τὸ σταφιδεμπόριον, ὅπερ συγκεντροῦται ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Πατρῶν, ἀγέλαιβε ζωὴν ὑπὸ τὴν δρᾶσιν τοῦ κ. Μαξίμου, ἡτις δὲν περιωρίσθη εἰς τὸν στενὸν κύκλον διέγραφον τὰ δρῖα τοῦ Ὑποκαταστήματος, ἀλλ' ἀνήχθη μακρόν, εἰς δημιουργίαν συνδυασμῶν τεινόντων εἰς τὴν ἐμπορικὴν προαγωγὴν τοῦ εἴδους, ἐν εὐεργετικῇ ἐπιδράσει καὶ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ, δι' ἀναδείξεως νέων ἀγορῶν κατανάλωσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ κύκλου τῶν παλαιῶν. Μνημεῖα τῆς δράσεώς του κεῖνται μεγάλοι ὄργανισμοί, εὐεργετικῶν δρῶντες καὶ εὐλογούμενοι ὑπὸ τῶν σταφιδικῶν πληθυσμῶν.

Ο κ. Μάξιμος ἔδωκε τὸν δέοντα τόνον οὐ μόνον εἰς τὰς μετὰ τῆς Τραπέζης συναλλαγάς, ἀλλ' διόλκηρον τὸ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπόριον, ὅπερ ἔνως τότε διεκήγετο, οὕτως εἰπεῖν, ἐμπειρικῶς κατέστησε κοινωνὸν τῆς προσόδου τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ἐν τῇ διειδεύ κοινωνίᾳ. "Αλλά καὶ οἱ λοιποὶ κλάδοι τοῦ πολυσχιδοῦς τραπεζικοῦ ὄργανισμοῦ ἐκαλλιεργήθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν δι' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς τελευταίας λέξεως τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης.

Μὲ πόνον εἶδεν διλόκληρος ἡ Πελοπόννησος τὴν ἀποχρώσιν τοῦ κ. Μαξίμου ἐπι τοῦ Ὑποκαταστήματος Πατρῶν, ὅτε ἐκλήθη εἰς τὴν γενικωτέραν Διεύθυνσιν τῆς Τραπέζης. Ἐπὶ μακρόν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ τὸ ὄνομά του θὰ ἐπροσωπῇ τὴν ἔννοιαν τῆς προσόδου καὶ θὰ ἀναφέρεται εὐγνωμόνως ἐπὶ τῇ προαγωγῇ ὅλων ἐκείνων τῶν συμφερόντων.

Ως Διευθυντής τῆς Τραπέζης ἐγγράφησθη ἐγγύτερον εἰς τοὺς τραπεζικοὺς καὶ ἐμπορικοὺς κύκλους τοῦ Κέντρου καὶ ἐξειμήθη ὑπὸ αὐτῶν ὡς αὐθεντία εἰς τὰ ξητημάτα τοῦ κλάδου των. "Υπὸ τὰς διδηγίας του ἔλαβον νέαν κατεύθυνσιν

αὶ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλαγαῖ, αἵτινες, ἀνεξαρτήτως τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὰ κέρδη τῆς Τραπέζης, ἀποτελοῦσι στοιχεῖον κανονισμοῦ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, διὰ τὴν σημερινὴν θέσιν τῆς ὁποίας δικαιοῦται νὰ σεμνύνεται ὁ κύριος αὐτῆς ἐργάτης, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα.

Τὸ δργανωτικὸν πνεῦμα τοῦ κ. Μαξίμου ἐκοίνηθη διὰ ἐπόπειτε νὰ χορηγηστοὶ πρὸς ἐπὶ τόπου κατὰ τὴν ἰδρυσίαν Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπέζης ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Μακεδονίας, ὅπερ προωρίζετο νὰ διαχειρισθῇ μεγάλα οἰκονομικά προβλήματα καὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοσαῦτα συμφέροντα τῶν νέων χωρῶν. Ἐπὶ μακρὸν διέμεινεν ἐκεῖσε καὶ ὅδατα ἐθεσε τὰ δημέλια τῶν περαιτέρω ἐργασιῶν, χωρὶς νὰ λείψῃ νὰ προσφέρῃ

τὰ φῶτά του καὶ εἰς γενικότερα σπουδαῖα ξητημάτα, οἷον τὸ τῆς ἰδρυσεως ἐλευθέρας ζώνης, τὸ τοῦ διακανονισμοῦ τῶν μετὰ τῆς Σερβίας οἰκονομικῶν σχέσεων κατ. Τελευταῖον δέ, εἰς τὰ μέτρα προνοίας, ἀτιὰ ἐλαβεν ἡ Κυβερνητικὴ πρὸς ἀποτρόπην τοῦ κινδύνου τῆς ἐλεύθερως ἐκ τοῦ τόπου μέσων τῆς πρώτης ἀνάγκης, δι. κ. Δημ. Μάξιμος ὑπῆρξεν δι πολύτιμος αὐτῆς σύμβουλος.

Αναχθεὶς οὕτω εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ὑποδιοικητοῦ μὲ τὴν φρούραν ἦν δέδει ἡ ὑπέροχος ἀξία, ἔχει ἥδη εὑριστέρους τοὺς δρίζοντας τῆς δράσεως καὶ τῆς χορηγησιμοποίησεως τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ πρόσοντων πρὸς ἐξυπηρετήσιν τῶν σκοπῶν τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἰδρυματος.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ "ΧΑΜΗΔΕ,, ΕΙΣ ΣΥΡΟΝ

(2 Ιανουαρίου 1913)

Τὸς ἡμέρας αὐτας τῆς γενικῆς εὐθυμιάς ὃς ἐπιτραπῇ εἰς ἓνα Συριανὸν μία θλιβερὰ ἀνάμνησις. Ισως τὴν ἐλλησμόνησε σήμερον ὁ ἔλληνος, διότι τὰ πολλὰ εὐτυχήματα σιβύνουν γρήγορα τὰς μικρὰς δυστυχίας, διὰ τὴν Σῦρον ὅμως καὶ διὰ τοὺς κατοίκους τῆς ἐκείνους οἱ δρόποιοι ἔκαμαν τόσον τραγικὰ τῆς πρώτης Ιανουαρίου μεθεόρτια θὰ μείνουν ἀληθινόντοι αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι τῆς θλιβερᾶς ἀγωνίας.

*

"Ητον ἡ μεσημβρία τῆς 2 Ιανουαρίου 1913, δταν ἀνεφάνη ἐξωθι τοῦ λιμένος Σύρου τὸ «Χαμήδε» μὲ τὴν παμμεγέθη τουρκικὴν σημαίαν του.

Οἱ κωδωνες τῶν ναῶν τῆς πόλεως ἐσήμανον τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὡς κατὰ τὸ σύνηθες, τὴν κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας παῖδιν τῆς ἐργασίας.

"Οσοι ἀναπολοῦσιν ἐν τῇ μηνή των τὸν ἰδιόρυθμον ἥχον τῶν κωδώνων τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐπομένης τοῦ Νέου "Ἐτους, συναισθάνονται καὶ σήμερον ἀκόμη διὰ διὰ τὸν ἥχον ἐκείνος ἐφαίνετο ὡς νά είχεν ἄλλην, ἀλλόκοτον σημασίαν. "Ο ψυχρὸς καιρὸς καθίστα σπανίους τοὺς διαβάτας. Οἱ πλευροὶ τῶν οἰκογενειαρχῶν ἐπροτύμησαν νὰ μείνωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ των, παῖδες δὲ οὐδαμοῦ ἀνε-

φαίνοντο, διότι ἔπαιξαν μὲ δσα χθὲς μόλις τοὺς είχαν χαρίσει δῶρα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Οἱ νεώτεροι μόνον τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ἐπιθυμούντες νὰ συνεχίσωσιν ὑπὸ μορφὴν συγχαρητηρίων πρὸς φίλους καὶ συγγενεῖς τὴν κατανάλωσιν δρεκτικῶν, ἐκυκλοφόρουν τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὰ κέντρα.

"Η συγήτησις ὅλων ἐστρέφετο εἰς τὰς εἰδήσεις τοῦ πολέμου, ίδιως ἐπὶ τῆς πόλεως τοῦ Μπιζανίου. "Ησαν δλοι ἡσυχοι καὶ ἀνύποπτοι. Κανεὶς δὲ δὲν ἐφαντάζετο ποτὲ προσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης, κατόπιν τῆς νεανικήας τοῦ Δεκεμβρίου 1912.

Τὰ ψαραντήρια καὶ νηματουργεῖα, λόγῳ τῆς ξητημεως προϊόντων των, ἥσαν τὰ μόνα ἐν τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων τῆς νήσου, ἀτιὰ ἐξαιρετικῶς εἰογάζοντο τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀναγκάζοντα τὰς ἐργατείας των, μακρὰν ἀπὸ κάθε εορτήν· καὶ χαράν, νὰ ἐργάζωνται ἀπὸ πρωτίας πρὸ τοῦ ἀτμοκινήτου ἀργαλιού. Μὲ τὸν ἥχον τοῦ πλησιεστέρου κωδωνος, ἀγγέλλοντος τὴν μεσημβρίαν, ἐξεγύθμησαν εἰς τὰς πρὸ τῶν ἐργοστασίων δόδους, δπως ἐπὶ ποδὸς φάγωσι τὸν μετέντερον πρόγευμα καὶ ἀναπτυνόσωσι καθαρώτερον ἀέρα.

Αλφνης είδησες παράξενος, είδησες άνελπιστος ήλθεν εις τὰ βρίσκοντα κόσμου κέντρα τῆς πόλεως:

— «Τούρκικο είνε απ' έξω!...»

Πάντες άνηγέρθησαν ως είς άνθρωπος, οπεύδοντες πρὸς τὴν παραλίαν δύος έξαιρισθωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς τόσον ἀπροσδοκήτου εἰδήσεως. Τινὲς δ' αὐτῶν, ἐν οἷς καὶ ἔγω, διημυθύνθησαν πρὸς τὴν συνοικίαν τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ἵνα ἐκεῖνεν θίδωμεν τὸν δυσάρεστον ἐπισκέπτην.

Θέαμα άνελπιστον καὶ άνατριχιαστικὸν ἐφάνη πρὸς τῶν ὁφθαλμῶν μας. Ἐνα κατάλευκον πλοῖον, μὲ τὴν σημαίαν τῆς ἡμισελήνου παμμεγίστην, καὶ μὲ σειρὰς σημάτων διαρκῶς ἀλληλοδιαδεχομένων ἀλληλλα, διλοταχῶς ἔβαινεν, ἀφίνον δπιοθέν του ἀφρούς ἐπὶ τῆς γαληνιαίας θαλάσσης, καὶ ἐνῷ προχωροῦν ἔφθανεν δλίγας ἔκατονάδας μέτρων ἀπὸ τῆς Ἑρακλέης ἕστρεψεν δπίσω περὶ τὸν μῶλον, ἐπανερχόμενον καὶ πάλιν.

Τὸ παράθυρα καὶ οἱ ἔξοδοι τῶν οἴκων τῆς συνοικίας ἦσαν μεστὰ πλήθους καὶ ίδιως κυριῶν, θεωμένων τοὺς ἑλιγμοὺς τοῦ τολμηροῦ πλοῖου, οὗτοις τὴν τόλμην καὶ οἱ γεροντότεροι, οἱ ἐνθυμούμενοι τὴν καταδίωξιν τῆς «Ἐσπερίας» ὑπὸ τοῦ Χόθαρτ πασᾶ, δὲν ἔφανταζοντο ποτὲ καὶ μᾶλιστα κατόπιν τῶν δσων ἐμανθάνομεν περὶ ἀρμάδας.

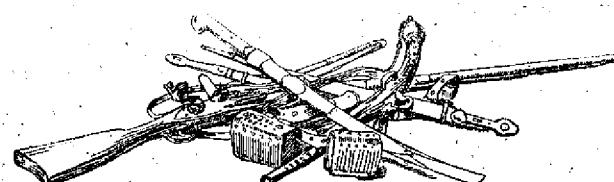
— Μπούμ ! . . .

Τὸν δὲ πρῶτον κανονιοβολισμὸν καὶ σὺν αὐτῷ ἀμέσως αἱ πρῶται κραυγαὶ καὶ λιποθυμίαι τῶν θεωμένων κυριῶν.

Ο κανονιοβολισμὸς οὗτος ἔρριφθη ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, ἔνθα βυθίζονται τὰ καλώδια τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Ἐλληνικοῦ Τηλεγραφέοντος.

Τὸ συγχρόνως καὶ ἐκφοβισμὸς τοῦ ἐν τῷ λιμένι ἀγγλικοῦ φορτηγοῦ ἀτμοπλοίου, πρὸς δὲ πτωμάνθυνοντο καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα σήματα τοῦ τουρκικοῦ, ἵνα, μετατοπιζόμενον τοῦτο καὶ ἔξερχόμενον τοῦ λιμένος, ἀφῆσῃ ἐλευθέρων τὴν θέσιν τοῦ θύματος, τοῦ μεταγωγικοῦ «Μακεδονία», δπερ ἦτο καὶ ἡ αἵτια τῆς εἰς Σύρον ἐλεύσεως τοῦ τουρκικοῦ πλοίου.

Σ. ΒΑΦΙΑΔΑΚΗΣ

Τὸ συνάμα ἡ πρώτη βολὴ, ἥτις ἔξηνάγκασε καὶ τὸν ἐπὶ τῆς γραμμῆς Ἀθηνῶν τηλεγραφητὴν νὰ διακόψῃ τὴν τηλεγραφικὴν μετὰ τοῦ συναδέλφου του συνεννόησιν, ἀφοῦ εἶχε προλάβει μόνον νὰ μεταβιβάσῃ εἰς αὐτὸν διακεκομένην τὴν φράσιν του:

— «Ἡ Σύρος κανονιοβολεῖται ὑπὸ τουρκικοῦ πλοίου!...»

Τὸν ἡ φράσις ἡ ὅποια ἔγνωσθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς ἀνεστάτωσε.

Τὸ μεταγωγικὸν «Μακεδονία», ἐν τῷ λιμένι ἡγιανθοβολημένον καὶ ἐπισκευαζόμενον, ἰστατοῦ ὡς λέων τῆς Χαιρωνείας, ἔτελῶς ἀκίνητον καὶ ἀτάραχον πρὸς τοῦ ἀναμένοντος αὐτὸν κινδύνου.

Ομοιοροτία βολίδων ἔρριφθη κατ' αὐτοῦ. Αὐθαδεί, ἐν πάσῃ ταχύτητι, τὸ «Χαμηδίε» ἀνεχόρησεν, ἔξαφανισθὲν ταχέως πρὸς τὸ μέρος τῆς Μυκόνου.

Οἱ πυκνοὶ οὗτοι κανονιοβολισμοὶ μετέωραν πλέον τὸν φόβον καὶ εἰς δοσις τῶν κατοίκων δὲν εἶχον εἰσέτει ἀντιληφθῆ τὴν ἀφίξιν τοῦ ἔχθροῦ. Ἰδίως δ' ἐτρόμαξον οἱ πρὸς τὸ ἄλλο ἀκρον τῆς πόλεως κατοικοῦντες, διότι ἐκεῖ ἐπιπτον τὰ βλήματα, δσα, διαπερῶντα τὴν «Μακεδονίαν» ἡ μὴ ἐπιτυγχάνοντα αὐτήν, ἔθραυσοντο ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ἔργοστασίων καὶ οἰκοδομῶν, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν εἶχον διαιώψει τὴν ἔργασίαν των αἱ ἔργατραι τῶν ὑφαντηρίων καὶ νηματουργείων.

Οποῖαι σημεῖα τρόμου καὶ ταραχῆς διεκῆχθησαν εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν λέγεται δι' ὀλίγων, διότι ἐκεῖ ἀκριβῶς συνέβησαν καὶ δινοτυχῆματα ἐπὶ τῶν βλημάτων τοῦ «Χαμηδίε».

Πλὴν πάντα ταῦτα, ὡς καὶ πλεῖστα ἄλλα λυπηρὰ ἐπακόλουθα τῆς εἰς Σύρον ἀφίξεως τοῦ τουρκικοῦ πλοίου, θεωρῶ προτιμότερον ν' ἀποσιωτήσω καὶ τὰ ἀφίνω εἰς λυπηρῶν μόνον ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τὰς τρομερὰς ἐκείνας στιγμὰς εὑρεθέντων ἐν Σύρῳ.

Ἀργότερα, τὴν ἀνησυχίαν ἐκείνην καὶ τὴν ταραχὴν τῶν κατοίκων διέλυσεν ἡ χαρομόσινος εἰδῆσις τῆς ἐνδόξου ναυμαχίας τῆς 5 Ιανουαρίου 1913.

ΦΥΛΛΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΕΜΠΡΟΣ...

Τὸν φτωχοῦ τὸ εὔρημα. «ἢ καρφὶ ἢ πέταλο», πιστεύει δλος ὁ κόσμος. Κάποτε δμως καὶ . . . σημειωματάριον, δπως ἔνα, ποῦ ἔψυσεν ἔως τὰ χέρια μου, αὐτὰς τὰς ἡμέρας. Ἄνηκει, καθὼς φαίνεται, εἰς κανένα ἀνύπανδρον γκρινιάφην. Καὶ ἀποσπῶ, ἔδω, δίγα φύλλα του:

«Μόλις τὰ τραπεζάκια τοῦ ὑπαιθρίου μικρεμπορίου κάμουν τὴν προσωρινήν των ἔγκαταστασιν εἰς τοὺς κεντρικοὺς δρόμους, καταλαμβάνομαι ἀπὸ τὴν δυσφορίαν, ποῦ μὲ κυριεύει, κάθε χρόνον, αὐτὴν τὴν ἐποχήν, εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς Πρωτοχορονίας.

Η Ἀθήνα μας γεμίζει μόρυβον, ἀνησυχίαν, θράσος τὸ κῦμα τῶν ἀνθρώπων, ποῦ σπεύδουν πρὸς τὰ «μαγοῦλα» δγκώνεται ὑπερβολικά.

Μερικὲς βιτρίνες, ἔπειτα, καταντοῦν ἀναδεῖς ἀπέναντι τῶν ἀδυνάτων, ὕβρις πρὸς τὴν φτώχειαν.

Τὶ δραμα, ποῦ θὰ ἴτον, ἀν ἡμποροῦσε κανεῖς, δλοις αὐτὸ τὸ διάστημα, νὰ μεταμορφωθῇ εἰς ὀλήτην. Ἄν ἡμποροῦσα νὰ γίνω ντερήφανος ξητιάνος, δηλαδὴ ξητιάνος, ποῦ νὰ μὴ δέχεται ἐλεμπούνην, θὰ ἔπιανα θέσιν ἡμπρὸς εἰς τὴν ἐλκυστικὲς αὐτες βιτρίνες καὶ, μ' ἐπιτελευμένην βιουλιμιάν, θὰ ἐνωχλοῦσα τὴν πελατείαν, τὴν εὐμορφες κυρίους, ποῦ παραγγέλλουν τὰ δρεκτικὰ φοα-γκρά, τοὺς παχεῖς γάλους καὶ τὰ γαργαλιστικὰ γυρουνόπουλα, τὰ ἐκλεκτικὰ δπωρικὰ καὶ τὰφρόκορεμα γλυκισμάτα διὰ νὰ γίνεται δὲ ξωηροτέρα ἡ ἀντιθεσίς, θὰ ἐρροκάνιζα, ἀνατέστατα, ἔνα κρομιύιδι ὥμο τὴ, ἀκόμη καλύτερα, θὰ ἔπερτα λιπόθυμος ἀπό . . . ἀστιάν! Καὶ

θέτερος ἀπ' έξω ἀπὸ τὰ μεγάλα καταστήματα τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν νεωτερισμῶν, θὰ ἔκαιμα μίαν ἐμφάνισιν μὲ σχισμένο πουκάμισο καὶ θὰ μετεχειρίζομεν ἀντὶ μανδηλιοῦ τὴν ἀποκρουστικὴν μέθοδον τῶν δακτύλων! «Ω! πῶς θὰ διεσκέδαζα, διὰ μήμουν ὑπερήφανος . . . ξητιάνος!

«Ἐμπρὸς εἰς τὴς βιτρίνες μὲ τὰ κοσμήματα, ιδέθε εῦμορφη γυναικα σταματᾷ, θαμβωμένη. Κάποιος ἵπποτης τοῦ περασμένου αἰώνος ἔμεινεν ιστορικός, διότι εἶχε τὴν ἔμπνευσιν νὰ εἰπῇ πρὸς φίλην του: «Ἄγαπητή μου, μὴ κυττάζῃς αὐτὸ τὸ ἀστρον, διότι δὲν ἡμπορῶ νὰ σου τὸ προσφέρω». Καὶ δμως δὲν ἔρριψενται μεγάλα πρόγματα. Ἡμποροῦσε νὰ ἐκστομίσῃ αὐτὴν τὴν ἀνοησίαν, μὲ τὴν βεβαίότητα δτὶ ἡ φύλη του θὰ τὸν ἡγάπα, κατόπιν, περισσότερον, διότι τῆς ἔξεφράσιμη μὲ τόσην λεπτότητα. Ἀλλοίμονον δμως, διὰ κανεῖς σύγχρονος ζθελε τολμήσει νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀνοησίαν αὐτήν! Κάθε φοράν, ποῦ είται πρὸς φίλην μου: «Ἄγαπητή μου, μὴ κυττάζῃς αὐτὸ τὸ διαμάντι (ή τὸ ρουμπίνι), πρὸς τὰ «μαγοῦλα» δγκώνεται ὑπερβολικά.

Μερικὲς βιτρίνες, ἔπειτα, καταντοῦν ἀναδεῖς ἀπέναντι τῶν ἀδυνάτων, ὕβρις πρὸς τὴν δημοτικήν, πάντοτε, κατὰ τρόπον, εἰς τὸν δημότερον βεβαίως δὲν θὰ κατέφευγεν, διὰ ἐπόκειτο περὶ . . . ἀστρον!

Ἐγγνώσια ίδιότροπον, δ ποιος παρηκολούθει καθ' δδὸν δραμάιας κυρίων καὶ δσάκης ἡ ταρακολουθούμενη ἐσταμάτα ἡμπρὸς εἰς κοσμηματοπλεῖον, ἐστέκετο καὶ αὐτός, δπισθέντης, καὶ ἐψιθύριζες:

— Τί θὰ σ' εὐχαριστοῦσεν ἀπ' δλ' αὐτά, ἀγάπη μου;

— Α! αὐτὸ τὸ δακτυλίδι είναι πολὺ δραμό!

— Σ' ἀρέσει;

— Ω! ναι!

— Λοιπόν, ἔμπα νὰ τὸ ἀγοράσῃς!

Καὶ ἀπέμαρτυρετο, ἀδιάφορος!

*

«Τί ἀνήθικος ἐποχή! Ζηλεύουν ὑπερβολικὰ τοὺς πλουσίους καὶ δὲν συμπιπούν ἀρκετὰ τοὺς πτωχούς! . . .

. . . Υπάρχουν γυναικες ἐντιμόταται δλον τὸν ἄλλον καιρὸν καὶ δμως κατακτώμεναι εὐκολώτατα τὴν ἔρδομάδα, ποῦ προηγεῖται τῆς Πρω-

τοχρονιάς. Καὶ ὁ λόγος; Τὰ δῶρα, ποῦ ἔχουν τὴν ὑποχέρεωσιν νὰ κάμιον εἰς τὸ παιδιά των, τὸν ἀνδρά των, τὰς συζύγους τῶν ἰσχυρῶν, δοῖ ὑποστηρίζουν τὸν ἀνδρα ἢ τὸν ἔχον δανείση τὰ πρῶτα χρήματα διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις του. Τὰς διακρίνει κανεὶς εὐκολώτατα, ἀπὸ τὰ βλέμματα, ποῦ φίττον, ἀπὸ τὰ σκέρτσα, ποῦ ἐπινοοῦν, ἀπὸ κάθε των τέλος πρόκλησιν, ποῦ διαφέρει ἐντελῶς ἀπὸ τὰς προκλήσεις ἄλλων ἡμερῶν, π. χ. τῆς Πρωτοχρονιάς!

Ἡ θλιβερωτέρα, ἔξ δυσων εἰδα, ήτον κάποια ἐργατικής, ποῦ ἀνεσήκωνεν, εἰς δειλὴν πρόκλησιν, τὸ φουστάνι της, ἐνῷ ἀπὸ μέσα ἀπεκάλυπτο χιλιομπαλωμένο μεσοφόρο!

*

«Ἐπ' τέλους, Πρωτοχρονιά! Πῶς νὰ τὴν ἀποφύγω; Πῶς νὰ καταφύγω; Ὅπου καὶ ἀν ἀφεύγω; κάτι μὲν ὡμοίωσην πᾶς εἶναι... πρωτοχρονιά! Νὰ μείνω στὸ πρεββάτι μου, δῆλην τὴν ἡμέραν; Μὰ πάλι γάλινο μυοῦμαι, πῶς εἶναι... ἀρχιχρονιά! Ἀφοῦ λοιπὸν πρέπει νὰ τὴν ζήσω τὴν ἔλεεινήν αὐτὴν ἡμέραν, πάλιν τὴν ἀπόφασιν καὶ βγαίνω ἔξω! Οὐφ! πρωτοχρονιά, ή πληκτικής τοῦ χρόνου!

*

«Ἐχουν κάνενα λόγον τὰ συγχαρητήρια, διότι δρχίζει γέον ἔτος; Δὲν μοῦ φαίνεται. Ὅσοι περνοῦν ἀνέρελα καὶ εὐχάριστα τὴν ζωὴν των, πρέπει καὶ σκέπτωνται: «Μὲ τὸν χρόνον, ποῦ ἐπέφασεν, σύνθισεν ἕνα κομμάτι ἀκόμη, τῆς ζωῆς μου... Ἐπροχώρησα τριάκοσιες ἔξηντα πέντε ἡμέρες πρὸς τὸν ὄντα τοῦ γένουτον!» Ὅσοι ἔχουν γνωρίσει, ἔξ ἀλλού, τὴν πιρίαν καὶ τὴν ἔλεεινήτητα τῆς ζωῆς, ἔχουν πειθῆ πλέον, διτὶ ἡ δυστυχία καὶ τὰ βάσανα εἶναι διαρκῆ καὶ δὲν προσδοκοῦνται πειθαρίσμόν των, μπλῶς καὶ μόνον διότι πλείνει μία χρονική περιοδος. Τότε πρὸς τὰ συγχαρητήρια;

Γερμανὸς αἰχμάλωτος,
διάδοσιν εἰς τοὺς Γελλούς τὴν χρῆσιν τῶν
γερμανικῶν πολυβόλων.

«Νυχτώνει! Ποῦ θὰ δειπνήσω ἀπόψε; "Ἄλλοτε, τὸν καιρόν, ποῦ εἴχα φίλες παντρεμένες, ὑπῆρχε, πάντοτε, οἰκογένεια νὰ μὲ φιλοξενήσῃ τὸ βράδυ τῆς Πρωτοχρονιάς, εἴτε στὸ σπίτι τῆς ἐρωμένης μου εἴτε στὸ σπίτι τοῦ πατέρα τῆς εἴτε στῆς μητέρας τοῦ ἀνδρός της ἐγίνετο τὸ τραπέζι. Ἄγαπη καὶ ἐκτίμησις μὲ περιέβαλλε, καλύτερα κι' ἀπὸ τὸ δικό μου σπιτικό, δταν εἴχα. Καμμιὰ προσποίησις καμμιὰ διατύπωσις.

Ἡ φίλη μοι μὲν ἐφόνταις μὲ τὸ μικρό μου δνοματικά της μὲν ἔλεγαν «θεῖον» καὶ δ σύνγος μοῦ ὡμιλοῦσεν εἰς ἐνικὸν καὶ μοῦ ηὔχετο, στερεοτύπως, νὰ καλοπαντρεφθῶ, μὲ μιὰ γυναικοῦλα καριτωμένην καὶ ἀφωσιωμένην «σάν τὴν ἴδιην του». Τὶ συγκινητικόν, ποῦ ήτον: οὔτε καν ἐπεροῦσε, τότε, ἀπὸ τὴν σκέψιν μου ἡ ἴδεα γὰ τὸν εἰρωνευθὸν! Σήμερον, δὲν μὲ καλοῦν πλέον πουθενά, δὲν ἔχω οἰκογένειαν πιά καὶ δύνως, τὸ πρωΐ, συγήντησα τὸν γυιόν μου καὶ τὴν κόρην μου μὲ τὸν πατέρα των ἐπήγιαναν νὰ εὐχηθοῦν τὴν γιαγιά!

Ποῦ θὰ δειπνήσω δμως; Οὔτε ξενὸν ἀπόδημο! "Α! νά, καὶ ἡ εὐμορφη̄ ξανθή, ποῦ, δσον καιρὸν τὴν γνωρίζω, κάμνει, κάθε βράδυ, αὐτὴν τὴν ὁδαν, τὸν ἴδιον γῆρον Αἴόλου-Ἐρμοῦ-Σταδίου, μὲ τὴν τύχην νὰ μὴ μένη ποτέ, ξώς τὸ τέλος, μοναχή. Κι' αὐτὴ δμως, ἀπόψε, δὲν ἐπέτυχε.

— Πρωτοχρονιά, βλέπετε, ἀπόψε, καὶ δοι περοῦνε βιαστικοῖ!

Τὶ διακριτική ποῦ εἶναι! Μιὰ ἴδεα: "Αν ἀρχίζα τὸν χρόνον μον μὲ μιὰ φιλανθρωπία; Τῆς ἔκαμα τὸ τραπέζι" κ' ἔπειτα, εἴδαμε μαζὶ στὸν κινηματογράφο τὴν «Σαπφώ»!

"Α! πῶς ἔκλαψεν ἡ καῦμένη ἡ ξανθοῦλα! Εχει καρδιά, μεγάλη καρδιά! . . ."

Ἐδῶ σταματοῦν αἱ σημειώσεις, ποῦ ἐκράτησε, ποιδὲ ξενὸρει γιὰ ποιάν Πρωτοχρονιάν δὲν ἔντυπανδρος γκρινιάρης». Μήπως δμως δὲν θὰ ἡμποροῦσαν, ἔξαιρετα, νὰ προλογίζουν κάθε καινούργιον χρόνον;

(Διαστεύει)

R. S. ΠΑΡΙΣΗΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΤΑ ΔΩΡΑ

Ολα δσα ἔχουν γραφῇ περὶ τοῦ ἐθίμου τῶν δώρων τῆς Πρωτοχρονιάς καὶ τῆς Ιστορικῆς ἀρχῆς τους ἐθίμου ἐλέγχονται ἐντελῶς ἀστηρικτικοὶ καὶ ἀνακριβῆ. Αἱ τελευταῖαι ἐρευναὶ τῶν σφράν, στηριζόμεναι εἰς ἀναμνηστική τητα δοκιμηταὶ παπύρους καὶ χειρόγραφα, βεβαιώνον τὰ ἔξης: Κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 237 π. Χ., εἰς τὴν παλαιὰν Ρώμην, μία Ρωμαϊκὰ δέσποινα, συνωμοτήσασα μὲ τὸν ὑπηρέτην της, τὴν ὑπηρέτριαν της, τὰ τεκνα της, τὸν ταχυδομικὸν διανομέα, τὸν σκουπιδάρη τῆς συνοικίας, τὸν καπνοδοχοκαθαριστήν, τοὺς νεροφοράτας, τοὺς φανοκόρους καὶ ἄλλους ἐπαγγελματίας ἀγνώστων καὶ παραδόξων ἐπαγγελμάτων, καὶ ἀπὸ κοινοῦ συμφέροντος ὁρμαμένην μὲ δόλους αὐτοὺς, ἐπέβαλον εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν δοχοντα καὶ σύνγρονης της νὰ τοὺς μοιράσῃ πυναμάδες, μίαν ὀφισμένην ἡμέραν, ἀντιστοιχοῦσαν πόρος τὴν σύγχρονον Πρωτοχρονιάν. Ο δυστιχῆς Ρωμαϊος—τί νὰ κάμη;—ἔστεισε νὰ προσφέρῃ εἰς δόλους αὐτοὺς τὸν λόγον φοράν λαμβάνω τὴν εὐτυχίαν νὰ σᾶς γνωρίσω. Δὲν είχα τὴν παραμικρὸν ἴδεαν περὶ τῆς ὡραίας ἐπιστήμης σας καὶ ὑποθέτω, δτι δὲν θὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησην νὰ σᾶς ἐπανίδω πλέον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπί αἰσιούς δρομούν εἰς τὸ κακὸν τῆς πολυτελείας καὶ τὴν δολελέτη, τὴν δόποιαν ἐπαγγέλλεσθε, τοὺς εἶναι ἐντελῶς ἀγνωστος. Οπωδήποτε είμαι εὐτυχής, δτι σᾶς ἐγνώρισα καὶ θὰ θήσεια νὰ σᾶς κάμω ἕνα παλόν καὶ ἀντάξιον δόρον. Σᾶς ἀπονέμα λοιπὸν τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου ἐπιδεωρητοῦ τὸν καπνοδοχοκαθαριστή τῆς πλεως καὶ σᾶς ἔξουσιοδοτῶ νὰ κάμετε χρήσιν τοῦ νέου σας τίτλου..

Δὲν ὑπάρχει βέβαια ἀνάγκη νὰ διδάξω εἰς εὐφυεῖς καὶ εὐγλωττούς ὅμοιας τὸν τρόπον, μὲ τὸν δόποιον θὰ ἀντιμετωπίσουν δλας τὰς εὐθάς, ποῦ θὰ τοὺς προσφερθῶν ἐπὶ ἀνταλλάγματι, κατὰ τὴν τρομερὸν αὐτὴν ἡμέραν. Εἰς τὸν ὑπηρέτην του π. χ. ήπιορει κανεὶς νὰ χωρίσῃ δλας τὰς ζημιάς, ποῦ τοῦ ἐπεροξένησε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπον. Τὸ γκάρδον τοῦ καρενεύον ἡμέραν. Εἰς τὸν ὑπηρέτην τοῦ π. χ. ήπιορει κανεὶς νὰ τοὺς προσφέρῃ νὰ δλα τὸ ἀμύητον δέλτα τὸν πόνον τριανταύον μηγόν, τὸν δόλον τοῦ πτώματα τὸν πρόσφερε μᾶζη μὲ τοὺς καρέδες τοῦ χρόνου. Εἰς τὰ τέκνα τοῦ νὰ κάμη μένο μάθημα περὶ τῆς κακῆς ἔξεως τοῦ δέχεσθαι δόρα. Εἰς τοὺς διαφόρους μουσικοὺς ὄμιλους νὰ χάρισῃ δλας τοὺς τάς παραφοράς ένος δολοκλήφους έπους οὐτεως καὶ οὐτεως παθεζῆς. Εὰν δλοι οἱ καταδυναστευόμενοι κολίται, οἱ ὑποτελεῖς τοῦ ἐπαχθεστάτου πόρου τῆς Πρωτοχρονιάς, ἀποφασίσουν τοιουτοδόπιον, μὲ ἔνα παλαιὸν μέδαλλον ἀδιάφορον, τὸ τυφλικόν δύναμιν. Προτιμῶ δμως ἡ ἐπανάστασις νὰ είναι ἀναμάκτος. Καὶ ὑπόβαλλω ἔνα δραστικὸν καὶ εἰρηνικὸν τρόπον εἰς τοὺς συνωμότας. Τὸ πρῶτο τῆς Πρωτοχρονιάς π. χ. δταν ἡ γυναίκα σας, ἀπόγονος τῆς ἐπαράτου μηγῆς Ρωμαϊκῆς δεσποινῆς, παρουσιασθῆ ἐνώπιον σας διὰ ν' ἀνταλλάξῃ τὸ παλαιὸν μέλι μὲ τὸν νέον χρυσόν, νὰ τὴν ἐνογκαλοῦταις τρυφερώτατα καὶ νὰ τῆς εἰπήτε:

— Φῶς τῶν δρθαλμῶν μου καὶ χαρά τῆς ζωῆς μου, πολλά νὰ είναι καὶ τρισευδάμονα τὰ ἔτη δου! Ο δραστικὸς αὐτὸς λειμός, τὸν δόποιον δὲν ἔξηλευαν δλοι οἱ κάνωνται τὸν ποιητῶν, δλα τὰ λατομεῖα τοῦ Ηεντελικοῦ καὶ δλοι αἱ χιόνες τοῦ Γιονγεφράου, δξεῖται νὰ στολισθῇ μὲ περιδέραιον μαργαριτῶν. Εκειδή δμως δὲν είναι δυνατὸν νὰ εὐθενθῶν μαργαρίταις δξεῖται εἰνὸς τοῦ δροσού δραστικού λαμπρού, καὶ επειδὴ δὲν δλα ηθελα νὰ προσ-

π. Ν.Β.

Παρακαλοῦμεν τοὺς Κυρίους Συνδρομητάς, τῶν δποίων ἔληξεν ἡ ἐγγραφή, νὰ ἐμβόλισουν εἰς τὸ Γραφεῖον τὴν εἰς τὸ ἐλάχιστον ὑποθίσθεισαν συνδρομῆταν, ἢ ν' ἀγγέλλουν τὴν διάθεσιν αὐτῶν δπως συνεχίσουν τὴν ἐγγραφήν των, ἐμβάζοντες ἀργότερα τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς. Εἶναι μικρὰ βοήθεια αὐτῇ, ἀπέναντι τῶν ἀπειρῶν κόπων καὶ δαπανῶν εἰς ἃς τὸ περιοδικὸν ὑποβάλλεται πρὸς πλουσίαν καὶ εὔσυνειδητὸν ἐμφάνισίν του. Τὴν αὐτὴν παράκλησιν ὑποβάλλομεν καὶ πρὸς τοὺς Κυρίους Συνδρομητὰς οἵτινες, διὰ τὸν ἔνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον, ἐπιθυμοῦν νὰ διακόψουν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν «Παναθηναίων». Θὰ εἴμεθα καὶ εἰς αὐτοὺς εὐγνώμονες ἀν, μὲ τὴν λῆψιν τοῦ τελευταίου τεύχους τῆς ἐγγραφῆς των, μᾶς ἀναγγέλλουν τὴν διάθεσίν των δπως μὴ τοὺς ἀποσταλῇ ἄλλο.

⌘

Καθὼς βλέποντες οἱ ἀναγνῶσται μας, τὸ τεῦχος αὐτὸς ἔξεδόθη ἐπὶ χάρτου δχι λευκοῦ, διὰ τοῦτο δῶμας δχι διλγάτερον, σπανίου, δυστυχῶς δὲ διπλασίας τιμῆς τοῦ συνήθους χάρτου τῶν «Παναθηναίων». Ο χάρτης αὐτὸς εἶναι ὁ τελευταῖος δὲ δποῖος καταρρεύσθη ἢ ἔξοικονομῆτῇ ἐν Ἀθήναις. Τὸ ἀτμόπλιον «Κάλυμνος», εἰς δὲ φροτιθῆ λευκὸς χάρτης «Παναθηναίων» πρὸς τεσσάρων μηνῶν, σύγελληφθῆ αἰχμάλωτον πολέμου καὶ κρατεῖται εἰς Μάλταν. Δευτέρα παραγγέλλει εἰς Ολλανδίαν ἀγαμένεται ἀπὸ μηνός. Συνεπῶς παρακαλοῦμεν τοὺς ἀναγνῶστας μας, ἀφοῦ πιστεύσουν εἰς τὰς πραγματικὰς πρὸς καλὴν τοῦ περιοδικοῦ ἐμφάνισην προσπαθείας μας, νὰ συγχωρήσουν τὰ «Παναθηναίων» ἢ συρροη τῶν δυσχερειῶν τὰ ἀναγκαῖον ἐπὶ ἔνα ἢ δύο μηναῖς νὰ ἐκτυπωθοῦν εἰς χάρτην κατωτέρας ποιότητος.

⌘

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φιλότεχνον Κυρίαν, Πειραιᾶ. Ἡ τέχνη, Κυρία μου, ἔχει καρδιάν ἀλλὰ ἔχει καὶ στόμαχον, δπως κάθε κύοια. Καὶ ή μὲν καρδία της τρέφεται μὲ αἰσθηματά πίδαντι καὶ η ἴδια της, δὲ στόμαχος δῶμας τρέφεται μὲ ἀκοίδιας τούλαχιστον καὶ μέλι ἀγριοῦ, δπως δὲ τοῦ Ιωάννης ἀν ἀποφασισθείσην λοιπὸν νὰ τὴν ὑπερτούμενον μόνον μὲ αἰσθηματά, σινδυνοῖς ὑπάρχει ν' ἀπρόθαντη εἰς ἀστιας καὶ θά είναι πολὺν ἀργά διὰ νὰ τὴν

διαστήσωμεν τότε μὲ τὰς συμβουλάς σας.—**Κύριον I. Νικολάουν.** Δρόμα τρίπακτον; «Τὸν κεραυνὸν εἰς φάκελλον εὐδόῃ κεκλεισμένον»; Ποτέ. Ἐδοκιμάσαμεν ἐν τούτοις γ' ἀναγνῶσθαι τὴν πρώτην πρᾶξην, καὶ ἂμα ἐτελειώσαμεν τὴν πρώτην σκηνήν, ἐπεροτιμήσαμεν νὰ σᾶς γράψωμεν τὰς γραμμὰς αὐτάς, τὰς ὅποιας, βεβαιωθῆτε, σᾶς γράψομεν μὲ πολὺν πόνον ψυχῆς.—**Κύριον N. I. Σταθ.** Ἐπανερχόμενα. Δέν ἐθυμώσαμεν ποτέ κάθε ἀλλό. Ἐγράψαμεν μόνον εἰς δλίγα τὴν γνώμην μας, φρονοῦντες ὅτι είναι παράλογον νὰ τὴν κρύπτωμεν. Μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν μαλλιαφῶν δὲν ὑπάρχει γλωσσικὸν μόνον χάσμα αὐτὸ πιθανὸν νὰ καλυφθῇ κάποτε, ἀφοῦ ἀμφοτέρωθεν γίνονται ὑποχωρήσεις. Υποσχέται πρὸ παντὸς διαφοροῦ ἰδεῶν, τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἀντιλήψεως. Οτι δημοσιεύεται εἰς τὰ «Παναθηναίων», είναι νοητόν. Τὸ ἐννοοῦμεν ἢ τὸ νοιῶθομεν-δπως θέλετε. Ἐνῷ δὲ τι δημοσιεύεται εἰς τὸ Περιοδικόν, περὶ τοῦ δποίου μᾶς γράφετε, είναι πάντα σχέδιον διουνόητον ἢ . . . ἀνόητον-δπως θέλετε.—**Κύριον K. Δημητρ.** Ἐπανέσθα. Γελοιογραφία. «Ἀστας Νιέλσον ἐλήφθη, ἀλλὰ δὲν θὰ τὴν δημοσιεύσωμεν, ἀν καὶ διμοιάζει καταπληκτικό. Μᾶς ἐνδιαφέρει τόσον ἢ δημούρης δύον τὸ καλὸν σχέδιον καὶ μὲ τὸ σχέδιον αὐτὸ ἢ τέχνη εὐρίσκεται εἰς σοβαρωτάτην διαμάρτυραν.—**N. Σ. δόδος Αλιωτενῆς.** Σᾶς ἐγράψαμεν ταχυδρομικῶς.—**N. Σ. Χαλ.** Ἐπανέσθα. Εἰμιθνὴ τὸ δρωτικάτον ποίημα. Ατυχῶς δύως καὶ μὲ δλίγη τὴν καλὴν θέλησιν δὲν θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς ήμερας εἰς τὰ «Παναθηναίων». Αν ἔχετε ἄλλο τίποτε, στείλατε το.—**Δεσποινίδη Σέληνη.** Φάληρον. Μάλιστα. Είναι δλίγοι, ωραῖοι καὶ μὲ πολλὴν στοργὴν γραμμένοι οἱ στίχοι σας· ἡμίποτε κανεὶς νὰ εἰπῇ δι' αὐτοὺς ὅτι τοὺς ἐκάματε τόσον δλίγους

pour les faire avec soin
δπως λέγει ὁ Müssert. Θὰ τοὺς δημοσιεύσωμεν, ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρά των.—**Ανταπογριτήν. Ρόμην.** Τὰ σχέδια τῶν δύο Τταλάν ζωγράφων είναι, χωρὶς καμμιάν υπερβολήν, οἰκτρά. Αν εἰς τὴν πάτριδα τοῦ Ραφαήλου ἢ τέχνη ἔχει φθάσει τόσον χαμηλά, συλλυπούμεθα τὸν Ραφαήλον, τὴν πάτριδα του καὶ τὴν τέχνην.—**Κυρίας Βλαδ.** Μάνισην Καθηγητὴν Παρεποτημοῦ, π. Βασιλείδην· Ιατρόν, κ. Σωτ. Ζαχαρίαν, κ. Β. Γκέζην· Ιατρόν, κ. Γ. Ολυρούμηδην, κ. Κ. Φίλωνα, Τάιμαν Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, π. Πετρού Μανουζάλην, κ. Ν. Τσούτην· Ιατρόν, κ. Β. Αλεξιπούλον, κ. Ι. Δυγιανόν, κ. Λυτ. Σταθάτον, κ. Ε. Σατήρη, κ. Πέτρ. Κανάκην, κ. Γ. Σαμαρίδην, κ. Αλέξ. Χωρέην, κ. Ηλ. Μελισσονούρην, Αντειαγγελέα πρωτοδικῶν, Επανέσθα.—Ελάβομεν συγδρομάς Υμῶν καὶ εὐχαριστούμεν ψεριδως. Εὐχαριστούμεν ιδιαιτέρως τὴν πόλιν τῆς Μυτιλήνης διὰ τὴν θεομήη τῶν «Παναθηναίων» ὑποδοχῆην, ἢ δποία δημιουργεῖ γένες εἰς αὐτὰ ὑποχρεώσεις. Ο χώρος καὶ δρόσος δὲν ἐπιφέρειν γ' ἀπασχολήσωμεν σῆμερον αὐτοὺς μὲ εὐχαριστήρια, τῷν δποίοιν ἄλλως τε δὲν ἔχοντες ἀνάγκην, θὰ φορτίσωμεν δύως ἄλλως γάποδωσθαιν δὲν μᾶς ἔδωσεν δὲν γίγνεται τῆς Μυτιλήνης κόσμος εἰς ἐνθάρρυνσιν καὶ συμπάθειαν.—**Κύριον Τσαγακλήν. Κάισον.** Ελάβομεν ἐπιταγήν, εὐχαριστούμεν.—**Κύριον I. Παπ.** Πήρεγκ. Ελάβομεν, ἐγράψαμεν.—**Κύριον Σ. Σταμ.** Εὐχαριστούμεν ψεμότατα.

Αρντζ Βράντες